

Ikt. sz.: KOB/29-2/2014.

KOB-12/2014. sz. ülés
(KOB-12/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2014. november 3-án, hétfőn, 11 óra 03 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>A napirend elfogadása</i>	5
<i>A duális képzés a felsőoktatásban</i>	5
<i>Dr. Palkovics László tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	14
<i>Dr. Palkovics László válasza</i>	26
<i>Az ülés berekesztése</i>	31

Napirendi javaslat

1. A duális képzés a felsőoktatásban
Előadó: Dr. Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dúró Dóra** (Jobbik), a bizottság elnöke

Kucsák László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Pószán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Kunhalmi Ágnes (MSZP), a bizottság alelnöke
Ikotity István (LMP), a bizottság alelnöke
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dunai Mónika (Fidesz)
Halász János (Fidesz)
Simon Róbert Balázs (Fidesz)
Törő Gábor (Fidesz)
Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP)
Farkas Gergely (Jobbik)
Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP) dr. Pószán Lászlónak (Fidesz)

Meghívott

Hozzászóló

Dr. Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 03 perc)

Az ülés megnyitása

DÚRÓ DÓRA (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszöntöm önöket az Országgyűlés Kulturális bizottságának mai ülésén. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

A napirendi javaslatot előzetesen írásban megkapták a képviselők, ehhez írásban senki nem terjesztett elő módosító javaslatot. Kérdezem, hogy szóban kíván-e valaki megfogalmazni ilyet. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést. Akkor szavazhatunk a napirendről. Egyúttal azt is jelezném, hogy a házszabály miatt szavaznunk kell arról is, hogy a szemléltető eszközt használhassa az államtitkár úr - én ezt a napirendi javaslatról történő szavazással együtt szeretném előterjeszteni. Ha más jelzés nincs, akkor ezt így fogja a bizottság elfogadni vagy nem elfogadni.

A napirend elfogadása

Kérdezem, hogy ki az, aki támogatja az előzetesen kiküldött napirendi javaslatot. Kérem, most jelezzék! *(Szavazás.)* Volt-e nem szavazat? *(Nincs jelentkező.)* Tartózkodás? *(Nincs jelentkező.)* A bizottság egyhangúlag támogatta a napirendet.

A duális képzés a felsőoktatásban

Az első napirendi pontunk a felsőoktatásban bevezetésre kerülő duális képzésről szól, amelynél tisztelettel köszöntöm Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár urat.

Azt a menetrendet egyeztetjük az államtitkár úrral, hogy ő elmondja a gondolatait előzetesen, aztán összegyűjtenénk a képviselők hozzászólásait, kérdéseit, és a végén egy csomagban válaszolna ezekre az államtitkár úr. Ennek megfelelően megadom a szót Palkovics László államtitkár úrnak. Parancsoljon!

Dr. Palkovics László tájékoztatója

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Nagyon szépen köszönöm. Köszönöm szépen a lehetőséget. Nem tudom, hogy a jegyzőkönyv miatt a mikrofonba kell-e beszélnem...

ELNÖK: Jó lenne.

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások minisztériuma): *(A tájékoztató teljes időtartama alatt projektoros szemléltetés folyik.)* Köszönöm. Nem a felsőoktatási stratégiáról szeretnék beszélni, csak miután innovatív terméke a minisztériumnak ez a fokozatváltás a felsőoktatásban, amiről ténylegesen az a stratégiai vitaanyag szól, amely a múlt héten publikálásra került, hangsúlyozom, hogy vitaanyag, a felsőoktatási kerekasztal résztvevői ebben a pillanatban a saját érdekeltségi körükben egyeztetik ennek az anyagnak a tartalmát.

Ma, amire felkérést kaptam, és köszönöm a lehetőséget, az a duális képzés bevezetése a magyar felsőoktatásban. Erről szeretnék röviden egy tájékoztatást nyújtani, hogy egyáltalán mit jelent ez a fajta duális képzés. Én azt gondolom, hogy ebben a körben nagyon fontos megérteni azt, hogy hogyan épül fel, illetve hol tartunk ennek a pillanatnyi állapotában.

Röviden szeretnék a bevezetés indokairól néhány szót szólni. Tulajdonképpen ez a fajta duális képzés több más területen is alkalmazható. Egy dolgot szeretnék itt előrebocsátani: a duális képzés nem egy mindenre jó aszpirin, ez nem old meg minden problémát, ami a felsőoktatás gyakorlati ügyeivel kapcsolatos, tehát bizonyos környezetben, bizonyos feltételek mellett egy jól alkalmazható eszköz, de nem egy általános eszköz. Tehát azok a vélelmek, amik korábban felmerültek a sajtóban, hogy ezt mindenhol be szeretnék vezetni, nem így vannak. Én azt gondolom, hogy a bemutató után nyilvánvalóvá válik, hogy hol van ennek értelme, hol tudjuk hatékonyan alkalmazni és egyébként hol nem.

A második részben mutatnék erre néhány példát. Mindig hivatkozunk különböző példákra, én a német tapasztalatokat szeretném bemutatni. Ezt csak azért tettem ki, de van több más példa is, mivel a hazai ipar bizonyos része körülbelül ugyanabban az állapotban van és ugyanazt igényli, mint a német ipar néhány évtizeddel ezelőtt. Miután nemcsak külföldi példák vannak, hanem vannak már magyarországi példák is, hiszen több mint három év óta létezik ilyen típusú duális képzés, ami persze még a törvénynek nem felel meg, de önmagában végrehajtható, ennek az első tapasztalatait szeretném bemutatni. Az utolsó részben pedig röviden bemutatnám azt, hogy hol tart ez, illetve mik ennek a következő lépései.

Ami indokolta - és tulajdonképpen elég régóta beszélünk erről -, az az, hogy azok a hallgatók, azok a szakemberek, akik a gazdasági szféra bizonyos területein vesznek részt, a magyar felsőoktatási intézményekben nem szereznek elegendően mély gyakorlati tapasztalatokat. Egyik oldalról, azt gondolom, a felsőoktatásnak nem szükségszerűen csak az a feladata, hogy gyakorlatorientált szakembereket képezzen, viszont bizonyos területeken, bizonyos képzési típusoknál mindenképpen fontos az, hogy az egyetemet, főiskolát elhagyó hallgatók mélyebb gyakorlati képzettséggel rendelkezzenek, mint egyébként az megtörtént. Ugyanez volt a helyzet Németországban a '70-es évek elején, ahol a német gazdaság egyértelműen igényelte azt, hogy bizonyos szegmensekben, bizonyos területeken a hallgatók, amikor kikerülnek az egyetemről, már lényegesen jobban tudjanak alkalmazkodni a vállalati folyamatokhoz. Csak egy tapasztalati szám: egy fiatal szakember, mérnök, közgazdász integrációs költségei - tehát ahogy az egyetemről való kikerülés után bekerül egy vállalathoz, és valóban hatékonyan tud tevékenységet végezni - nagyjából megegyeznek a képzés költségeivel. Annyi különbség van a hagyományos rendszer esetén, hogy utána ez még időt is elvesz, tehát bekerül a vállalathoz a szakember, és utána 1-2-3 év, amíg megismeri a vállalatot, megismeri a folyamatokat, és egyébként el tud kezdeni hatékonyan dolgozni. A duális képzésnek az ötlete is ebből származott, hogy hogyan lehet ezt előrébb hozni, és hogyan lehet egy rövidebb időtartam alatt - itt fontos, hogy csak az időtartam rövidebb, viszont az elvégzett munka mennyisége sokkal nagyobb - ezeket a szakembereket úgy felkészíteni, hogy valóban részt tudjanak venni a vállalat életében a kezdetektől.

Itt nagyon fontos megérteni, hogy a duális képzésnél és annak szereplőinél mindenki az egyetemekre, a főiskolákra néz ilyenkor, hogy oldják meg az egyetemek ezt a gyakorlati képzést, holott önmagukban nem tudják megoldani.

Ezért mondtam azt, hogy a duális képzés egy kooperatív típusú képzés, akkor működik jól, ha a három együttműködő fél, jelesül az egyetem vagy főiskola, a hallgató, illetve az a vállalati, intézményi környezet, szándékosan nem csak vállalatokat mondok, mondok majd példákat más duális képzési típusokra is, egyetértenek abban, hogy ők mindhárman nagyobb mennyiségű energiát fektetnek ebbe a képzésbe. Akkor fog működni. Az ipar elvárásai, azt gondolom, az eddigiek alapján nyilvánvalóak voltak. A hallgatók azzal a gyakorlati tudással kerülnek ki az egyetemről, főiskoláról, amivel rögtön tudnak érvényesülni. Önmagában

követelményeket támasztani egyszerű dolog, itt szintén a németországi példát tekinthetjük, az ipar viszont ehhez vállal is sok mindent. (*Demeter Zoltán megérkezik.*) Vállalja például azt, hogy a hallgatókat ebben a képzési formában ugyanolyan módon képi, és nagyon fontos érteni, hogy képi, mint az egyetem. A duális képzés, a kooperatív képzés nem egy gyakornoki rendszer működtetése. Nem arról van szó, hogy a hallgató kikerül a vállalathoz és a vállalat rögtön az első félévtől kezdődően az ő tevékenységéből profitál. Pont az ellenkezője. Nem is nagyon tud profitálni, hiszen egy első éves hallgató nem tud hasznos tevékenységet végezni a vállalat számára. És nem is ez a cél. A cél egyértelműen az, hogy a vállalat az egyetemi, főiskolai tananyaghoz illeszkedően tegye hozzá mindig azt a gyakorlati tudásrészt, oktassa, képezze a hallgatót, ami ahhoz szükséges, hogy az elméleti tudás valóban gyakorlattá váljon. Van egy mondás, hogy a hallgatót nem megtanítani kell, hanem el kell érni, hogy megtanulja az anyagot. Azt gondolom, a duális képzés nagyjából ennek egy jó megoldása.

Még egy nagyon fontos elem, ami ehhez tartozik, hogy a duális képzés nem attól duális, hogy két helyen végezzük. Attól duális, hogy az egyetemi elméleti anyagra ráépül egy gyakorlati anyag, rögtön követi ezt és majd a későbbiekben világossá válik. Tehát ehhez visszatérve nagyon fontos azt érteni, hogy a vállalatok, esetleg közösségi intézmények, akár az egyház, majd erre mondok példákat, szintén energiát és munkát fektetnek ebbe a képzési folyamatba és nem szükségszerűen kevesebbet, mint az egyetem. Ez az, amit az ipar vállal. Azt gondolom, hogy a társadalmi elvárások ezek alapján világosak voltak, úgyhogy tovább is mehetünk.

Hogy néz ki az a rendszer, amelyre hivatkoztam? A hetvenes évek Németországa, körülbelül 30 évvel voltak a háború után, szintén a felsőoktatási rendszer egy a mostani magyar rendszerhez hasonló átalakulás végén volt. El kellett döntenie a német felsőoktatásnak, hogy milyen irányt vállal, milyen irányt választ és a német gazdaság egyértelműen kijelölte azt a szándékát, hogy amennyiben nem változik az a rendszer, amely a háború után 30 évvel létezett, komolyan el kell gondolkodni azon, hogy alkalmas-e ez a felsőoktatási rendszer arra, hogy a reálgazdaság, a társadalom igényeit jól kiszolgálja. Ezért jött létre aztán - úgy hívták - *Berufsakademie*, ez tulajdonképpen az egyetemen, főiskolán tanuló hallgatók párhuzamos vállalati képzését jelentette, és ez a *Berufsakademie* alakult át a *Duale Hochschule* rendszerbe, tehát duális képző rendszerbe.

Nagyon fontos azt említeni, ami egyébként a vállalatok részéről Magyarországon is megfogalmazódott, hogy ebben az iparnak ugyanolyan módon anyagilag is részt kell vennie. Ha megnézzük a német egyetemek jelentős részét, pont ez az időszak, ez a '70-es évek utáni, amikor a német vállalatok eszközökkel támogatták az egyetemeket és nemcsak eszközöket adta, hanem azt mondták, hogy ezeket az eszközöket használd arra, hogy nekem nyújtsál valamifajta szolgáltatást. Tehát még finanszírozták is ezeknek az eszközöknek az oktatásba, kutatásba való integrációját. Így működik ez a duális képzés. Ahol ez a vállalás nincs meg, ott nem érdemes belekezdeni a dologba, mert abból nem lesz semmi sem, nem fog működni. Nagyon fontos azt érteni Magyarországon is, a vállalatoknak ezt egyértelműsítjük, hogy ilyen feltételek mellett értelmezendő a duális képzés. A duális képzés tehát nem az egyetem feladata, vagy nem az állam feladata, hanem a közösség feladata, együttes feladat a vállalati oldallal együtt.

Nagyon röviden néhány számot szeretnék ehhez mondani. A legismertebb ilyen értelmű duális képző intézmény a *Duale Hochschule Baden-Württemberg*, ami '74-ben kezdte a működését. Gyakorlatilag itt két szám látható, hogyan változott a hallgatói létszám. A '70-es évek elejéről ez az egyetlen intézmény, amely, azt hiszem, talán 8 telephelyen létezik Baden-Württembergben, 25 ezer hallgatóval rendelkezik.

És ami nagyon fontos, ez az érték itt: a vállalati partnerek száma megközelíti a 10 ezret. Ezt azért fontos kiemelni, mert nemcsak a nagyvállalatok képesek arra, hogy a duális formában részt vegyenek ebben a képzésben, hanem képesek ezek a kis-, közepes vállalatok, ad absurdum egy tízfős cég is alkalmas arra, hogy duális hallgatót vállaljon, ha a megfelelő feltételek adottak. Erre majd vissza fogok térni, hogy ez mit jelent Magyarországon esetében.

2006-ban ezt a Berufsakademie-t át kellett alakítani a bolognai rendszer bevezetésével ennek megfelelő struktúrába és így jött létre a Duale Hochschule Baden-Württemberg, ami egyébként ennek a rendszernek a kecskeméti létrehozásában nagyon erőteljes szerepet vállalt, majd látni fogjuk, hogy tulajdonképpen ennek egy módosított változatát vezettük be Kecskeméten. Miért van szükség erre a típusú képzésre? Az egyetem normálisan alapvetően elméleti ismeretet ad bizonyos szintű gyakorlattal, de azt a fajta gyakorlatot, amely egy vállalatnál megszerezhető, nem tudja biztosítani. Ezért a tárgyi tudás oldalán a vállalat az, aki a gyakorlati ismeretekért felelős. Ezt úgy kell elképzelni, hogy fogjuk az egyetemi tananyagot félévre lebontva, megnézzük, hogy mit tanul a hallgató és megnézzük, hogy ehhez milyen vállalati oldali tananyagot kell hozzárendelni. Megint itt nem gyakorlati képzésről van szó, itt arról van szó, hogy a vállalat képzi a hallgatót. Csak egy példa, elnézést attól, aki nem mérnök, nyilván vagyunk néhányan a teremben, akik mérnökök, de a többség nem. Ha az első félévben a hallgató tanul matematikai statisztikát, ami nagyjából tananyag, mit lehet ehhez a vállalati oldalról hozzáilleszteni. Hozzá lehet illeszteni a hat szigma metodikát, ez egy vállalatoknál alkalmazott statisztikai módszertan, mondjuk így, különböző dolgokra alkalmazzák és ezt oda lehet illeszteni és meg lehet tanítani. És ahogy a hallgató halad előre az elméleti tantárgyakkal, úgy tesszük hozzá a vállalati oldali részt, ez ugyanolyan tananyag, egy formális tananyag, amit a vállalat szakemberei tanítanak nekik.

A második dolog a metodikai ismeretek. Folyamatos kritika ért bennünket gyakorlatilag a rendszerváltozás óta, hogy a magyar egyetemeken a hallgatók nem erősek projekt munkában, nem erősek az együttműködésben. A vállalati tevékenység nem arról szól, hogy emberek önmagukban oldanak meg problémákat, hanem együttműködnek egymással. Ez nem volt tipikus. Ez megoldást kínál arra, hogy a hallgatónak ezt a fajta együttműködési módot, projekt munkát a vállalatnál megtanítsuk, megint úgy, hogy az elméleti tananyagra építve.

A harmadik, ami szintén rendszerint megjelenik, ez a szociális kompetenciák, azok a típusú ismeretek, amelyek részben az egyetemen taníthatók, például hogy miként tartunk prezentációt. Nem úgy, mint például én, én ezt rosszul tanultam meg, meg gyorsan is beszélek, mert sokat akarok elmondani, szerintem ezt ennél lehet jobban is. A vállalatnál pedig ezt helyezük bizonyos kontextusba, mutassuk meg, hogy mit jelent a tárgyalástechnika, ha beszállítóval különböző ügyeket meg kell tárgyalni. Így oszlik meg tulajdonképpen ez a három modul, amit az egyetemi hallgatóknak meg kell tanulni a vállalat, illetve az egyetem között.

Amint említettem, a duális képzés attól duális, hogy egy blokkot, egy szemesztert, egy elméleti szemesztert vállalati szemeszter követ és így épülnek ezek egymásra. Ez a dualitás lényege, nem az, hogy két helyen képezzük. Lehet, hogy többféleképpen használjuk persze, de valóban erről van szó. Az is látszik egyébként, hogy egy szemeszterben a hallgató 12 elméleti hetet tanul végig és van 12 gyakorlati hete. Ez azt jelenti, hogy egy évben a hallgató az 52 hétből 48 hetet munkával tölt. A felét az egyetemen, a másik felét pedig a vállalatnál. Ez azt is jelenti aztán ebből kifolyólag, hogy ugyanolyan munkamennyiséget végeznek a vállalati szakemberek ebben a képzésben, mint nagyjából az egyetem. Tehát nem arról van szó, hogy az egyetemen akkreditált tananyagot megfelezzük és mostantól kezdődően a 15 hétből 7

és fél hetet a vállalat oktat, hanem megduplikáljuk, kétszer annyit tanul a hallgató. Nyilván itt válik világossá, hogy miért fontos a három elem, tehát a hallgató, az egyetem, illetve a vállalat együttműködése. Sokkal több munkát jelent ez a hallgatónak, kétszer annyit, sokkal több munkát jelent a vállalatnak, hiszen még nem volt ilyenje és több munkát jelent az egyetemnek is, hiszen neki kell az egész dolgot koordinálni. Tehát így néz ki ez a képzés.

Nagyon fontos az, hogy ez a képzés szintén bolognai rendszerű, tehát kétszintű képzés. Alapvetően a duális képzés jól az alapképzésben értelmezhető. Ugyanis utána a mesterképzésben ez már nehezebben kezelhető dolog, hiszen a mesterképzésben mást akarunk megtanítani a hallgatónak. A PhD-képzésben szintén jelen van a vállalat, csak más módon, tehát nem oktatással, hanem együttműködéssel, kutatással. Tehát így néz ki a struktúrája. Magyarországon ezt egy az egyben nem tudtuk lemásolni, mert máshogy néz ki a tanrend, de találtunk már olyan megoldást, ahol ezt a 24-24 hetet sikerül ugyanígy létrehozni úgy, hogy nem rúgjuk fel a szokásos szeptembertől következő év júniusáig tartó két féléves struktúrát. Logikus ebből következően az, hogy nyilván a hallgató akkor majd nyáron is dolgozni fog, tehát valahol ezt az időt eltölti - erre mindjárt fogok mutatni egy példát.

Csak néhány jellemző, ami a Duale Hochschule-t, tehát a duális intézményt jellemzi, néhány nagyon fontos dolog: 10 ezer partnere volt a Duale Hochschule-nak Baden-Württembergben, ebből 2000 aktív vállalati partner volt, 10 ezer partner nem egyszerre van, hanem ennyien csatlakoztak ehhez a képzéshez. Jelen pillanatban 2000 aktuális partnere van az intézménynek 25 ezer hallgatóra, tehát ki lehet számolni azt, hogy körülbelül milyenek azok a méretek, amelyekről beszélünk. Nyilván egy nagyvállalat több, egy kisvállalat kevesebb hallgatót tud fogadni.

Ami nagyon fontos, és azt gondolom, az egyik kifejezetten pozitív eredménye ennek a duális rendszernek, az, hogy a hallgatói lemorzsolódás nagyon csekély. Németországban 30 százalék környékén van, nálunk 35 százalék az abszolutóriumot nem szerzett és abból az intézményből véglegesen kiváló hallgatók aránya. Ebben a képzésben Németországban ez 5-10 százalék, egyelőre a kecskeméti számok ennél lényegesen jobbak - ennek sok indoka van, hogy miért. Nagyon fontos az is, hogy a hallgatók tanulmányi ideje nem haladja meg jelentős mértékben a 6, illetve a 7 szemesztert, tehát a hallgatók jelentős része - hívjuk mintatervnek - a mintatanterv szerint fejezi be az egyetemet. Ennek persze azért van indoka is: az indoka az, hogy a vállalati oldalt nagyon nehéz hozzáalakítani. Tehát a hallgatók elég erőteljesen követik a vállalati tantervet, emiatt aztán gyakorlatilag 6-7 félév alatt be is fejezik az első szintet.

A hallgatók számára ez egy nagyon attraktív forma. A hallgató hallgatói munkaszerződéssel rendelkezik, ez a hallgatói munkaszerződés új kategória. Tipikusan ilyen esetekre kötik a vállalatok. Nagyon fontos azt kiemelni, hogy sem a vállalatot, sem a hallgatót nem kötelezi az egyetem elvégzése után, akár a vállalatnál történő elhelyezkedésre a hallgatót, akár a vállalatnak sem kötelező a hallgatót felvenni. Ennek ellenére a tapasztalat az, hogy 90-95 százaléka a hallgatóknak annál a vállalatnál helyezkedik el, ahol egyébként a gyakorlatát szerezte. Ha meg nem is így van, azért elég általános az a kör, amely ezt a képzést végzi. A duális főiskolán Baden-Württembergben három jelentős képzés van: mérnökképzés, közgazdászképzés és szociálisszakember-képzés. Kicsit meglepőnek hangzik, de nyilván ennek indoka van. Ez a húsz program körülbelül erre vonatkozik, de ezeken belül aztán egy, a Mercedesnél kiképzett mérnök valószínűleg ugyanúgy el tud helyezkedni az Audinál vagy a Mercedes valamelyik magyar beszállítójánál, ilyen értelemben ezt lehet egyfajta, a vállalatokon belül a szociális szerepvállalás vagy társadalmi szerepvállalás keretein belül értelmezett tevékenységnek is hívni.

Felmerült az, hogy ennek a képzésnek a színvonala a továbbtanulás, vállalati alkalmazás szempontjából milyen. Azt hiszem, talán az IBM példáján, de lehet, hogy a HP minősítési rendszere alapján végeztek egy vizsgálatot, hogy a különböző egyetemeken és a duális egyetemen végzett hallgatók hogyan oszlanak meg a különböző teljesítménykategóriák között. Ebből egyértelműen az látszik - a piros a duális intézmény -, hogy a jó, a nagyon jó és a kiváló, de legjobbak között nagyobb arányban szerepelnek a duális képzésben végzett hallgatók, mint a normál egyetemről származó hallgatók. Megint alapidiplomáról beszélünk, ennek ellenére ez egy olyan jellemző, ami, azt hiszem, mindenképpen indokolja ennek a rendszernek a működtetését.

Néhány hazai példa, mert mindig külföldi példákról szoktunk beszélni, és azt gondolom, egy másik környezetről van szó. 2012 szeptemberében indult el az első duális képzés Magyarországon, a Kecskeméti Főiskolán. Ebben a formában, ahogy nagyjából ezt bemutattam, ott a felsőoktatási törvény a duális képzési formát még nem nevesítette, ilyen módon gyakorlatilag az adott alapszakhoz tettük hozzá azt a fajta gyakorlati, vállalati részt, ami ahhoz szükséges, hogy ez a 48 hét mindenképpen kijöjjön. Nagyon fontos, a számokra térve, hogy 25 fős keret állt akkor rendelkezésre, ez volt az első évfolyam, azóta ez lényegesen növekedett, jóval meghaladta a 300-at a jelentkezők száma, tehát látszott az, hogy nagyon attraktív dolog. Nyilván nem maga a képzés volt attraktív, hanem az azt meghirdető vállalatok, jelesül a Mercedes - az a csillag egy szép dolog, mindenki nagyon szereti, tehát nyilván ez hozta ezt. Utána ezt a kijelentést egy kicsit relativizálni kell, azóta Kecskeméten a legutolsó évben, azt hiszem, 70 helyet hirdettünk meg, és a 70-ből már csak egy kisebb rész volt a Mercedes, a hallgatói létszám, a hallgatói jelentkezés, a hallgatói érdeklődés viszont, azt hiszem, ezt meghaladta, de mindenképpen nagy vonzerőt jelent a hallgatók számára ez a fajta képzés.

Duális formában nagyon sok helyen folyik képzés - most egyelőre még csak az, amit egyébként annak gondolunk, de körülbelül ezt a metodikát követi. Duális formában zajlik például Zalaegerszegen a Nyugat-magyarországi Egyetem képzése, illetve duális formában fog elindulni a szombathelyi, szintén Nyugat-magyarországi egyetemhez kötődő gépészmérnökképzés is. Mind a két város esetében van egy bizonyos specifikum, ott nincsenek ilyen nagyméretű vállalatok, mint a Mercedes. Az Opelnek a tevékenységi köre szűkebb, mint a Mercedesé, ezért aztán mind a két város úgy döntött, hogy osszuk meg a képzés terheit, illetve ennek a minőségét ne veszélyeztessük. Mind a két város létrehozott egy duális képzőközpontot. A duális képzőközpontot a városi önkormányzat működteti, ő biztosítja a feltételeket. Az adott területen, mondjuk, a gépészmérnöki területen kialakítják a vállalati tananyagot, és utána a vállalatok, amelyek ezt képezni akarják, megosztják egymás közt ezt a vállalati tananyagot. Ez történik egyébként ma is Kecskeméten, a Mercedes és a Knorr-Bremse is oktat bizonyos modulokat a másik képzésében, tehát bár mind a kettő nagyvállalat, és megvan a teljes portfóliója, ennek ellenére nem baj az, illetve jó, ha a másik vállalat egy másik területen kompetensebb, akkor miért ne tegyünk ezt. Ezt generalizáltuk ebben a duális képzőközpontban. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a vállalatok megmondják azt, hogy milyen típusú képzést akarnak. Amikor akkreditáljuk - erre majd később visszatérek - a vállalatokat, amikor a duális képző központban szereplő vállalatokat akkreditáljuk, azt nézzük meg, hogy valóban van-e arra lehetőségük, képességük, hogy a gyakorlati képzést el tudják végezni. Tehát ez egyfajta megoldás, ami Németországban nincs, ott helyette más van, de én azt hiszem, hogy ezt a vállalati kört jobban lefedi. Németországot nézve Magyarországon is vannak olyan vállalatok, amelyek a duális képzést kvázi szolgáltatásként nyújtják, pénzért. Például a Siemensnek van ilyenfajta, Magyarországon is létező szolgáltatása, hogy vállal más

vállalatoktól duális hallgatókat, és képviselőnek képi ők. Ez mindenképpen értékes és hasznos képzés tud lenni.

Említettem, hogy a mi tanrendünk szeptembertől május végéig-júniusig tartó tanrend, ilyen értelemben nem tudjuk egy az egyben a 12+12-es ritmust követni, ezért ez úgy alakult ki, hogy az első félévben 12 hetet a hallgatók a főiskolán vannak, és ez alatt a 12 hét alatt az összes olyan elméleti tantárgyat, amit egyébként az adott szak akkreditációja előír, megtanítjuk. Ennek van egy gyakorlati indoka is egyébként: Kecskeméten és a többi helyen is a duális és a nem duális képzés párhuzamosan folyik. Csak annyi történt, hogy azt a fajta gyakorlati részt, amit a tanterv előír, a 13., 14., 15. hétre vittük át, azt meghallgatják a főiskolán azok, akik nem duális képzésben vesznek részt, és mindenki más pedig az adott vállalatnál fogja ezt végighallgatni. Utána elmegy a hallgató - itt már csak a duális hallgató - öt hét vállalati gyakorlatra, egyébként a három hét vizsgaidőszak is ott történik, feladata, hogy megoldja a vizsgáit, utána februártól megint visszatér 12 elméleti részre a főiskolára, majd öt hét vállalati gyakorlat a vizsgaidőszakig, három hét vizsgaidőszak, és utána pedig nyolc hét vállalati gyakorlat megint a nyáron, amikor a vállalat képi a hallgatót, és utána jön a négy hét szabadság. A hallgatóknak nyilván ezt vállalni kell, hiszen ők azért jelentkeztek erre a képzésre. Ennek ellenére majd látni fogjuk, hogy milyenek az első visszajelzések. Tehát így alakítottuk át. Ebben egyébként az adott egyetemnek olyan értelemben szabadságfoka van, hogy amennyiben ezt a 24-24 hét megosztást tartják, hogy ők hogyan organizálják a saját tanrendjükön belül, ez az ő dolguk, erre többfajta megoldás létezhet, ezt majd aztán a Duális Képzési Tanács jóváhagyja.

Néhány első eredmény a hallgatói motivációkról, tehát hogy miért választják a hallgatók ezt. A hallgatók azért, mert értik azt, hogy ők sokkal értékesebbek lesznek attól, hogy amikor kikerülnek az egyetemről, már rendelkeznek szakmai tapasztalattal. Azt gondolom, hogy ez egy teljesen logikus érv. A második ilyen szempont pedig az, hogy tulajdonképpen ők szeretnék ilyen típusú vállalatoknál elhelyezkedni utána, tehát mindenképpen a jövőbeni munkavégzés a másik motiváció. A kiadott anyagban jobban látszik ez, mint itt. Azt gondolom, jelentős része a hallgatóknak azt mondta, hogy ez szakmai tapasztalat, gyakorlatot szereznek a vállalatnál, ez mindenképpen a legértékesebb ebben a képzésben. Azon túl, hogy egyébként az egyetemi részt is magasan értékelték. Nyilvánvalóan itt nemcsak a duális képzés az, ami indokolja, de lehet látni, hogy a duális hallgatók számára magasabb részben a felvett munkamennyiség, a felvett anyagok száma, illetve ennek az eredménye, hogy ezt hogyan végzik el, ez magasabb, mint a nem duális hallgatóké. Persze lehet azt mondani, hogy igen, mert a duális hallgatók jobb képességűek, de annyiban ellent kell, hogy mondjak, hogy a hallgatók a kecskeméti főiskolára felvételiznek és egyébként például járműmérnöki szakvonalon van a duális képzés és a duális képzésre felvételt nem nyert hallgatók esetén is az átlag pontszám ugyanaz, mint a duális hallgatóké. Tehát nem azért van ez, mert a duális hallgatók jobbak, nyilván az összes többi is ennek megfelelő, hanem egyszerűen más a motivációjuk. Tehát a vállalati oldal és a saját motiváció nem hagyja, hogy ők ezt ne így tegyék. Nem tudom, erre van-e mód a kulturális bizottság esetén, de én szívesen megszerveznék egy látogatást, egyszerűen érdemes beszélni ezekkel a hallgatókkal, nagy mértékben lelkesek, olyan feladatokat tudunk nekik adni, ami normálisan nem szokás. Innovációs feladatokat, meghatároztunk 15 feladatot, 13-ból rögtön lehetne absztraktabb vállalkozást indítani, mert olyan az ötlet minősége. Mindenképpen érdekes.

Azt nem mondtam, de itt a kiválasztás folyamata nagyon fontos szerepet játszik. A hallgatót előbb a vállalat választja ki a jelenlegi rendszer alapján. A hallgatók december eleje és január közepe között jelentkezhetnek az adott vállalathoz,

mindenki máshogy megoldotta ezt a dolgot, normálisan egy internetes felület, ahol különböző tesztek végeznek el. Van egy értékelési központ, ami alapján a hallgatóknak a vállalat tesz egy ajánlatot, hogy amennyiben abba az intézménybe mész, amivel neked szerződésed van és egyébként oda felvételt nyersz, akkor a következő év szeptemberétől, akkor kezdődik az oktatás, kötök veled hallgatói munkavállalói szerződést, ami egyébként mindenkit kötelez három és fél évre. Ez a metodikája a dolognak. Ennek ellenére a felvételi pontszámból az is látható egyébként, hogy azok a hallgatók, akik nem nyertek felvételt, szintén a magasabb kategóriába tartoznak mindenképpen. Nagyon röviden ennyit a pillanatnyi magyarországi állapotról.

Most arról, hogy hol tartunk a duális képzéssel. Jelenleg is több helyen folyik képzés. Az elnök asszonytól elnézést is kértem, a BGF-t írtam, a BGF-en is duális formában folyik többfajta képzés. Nem a törvény által meghatározott formában, de hasonló formában. Több helyen van már ilyen típusú képzés. Minden esetben nagyon fontos azt kiemelni, hogy a létező alapszak tananyaga nem változott, tehát mindenki ugyanazt tanítja, csak máshogy oldják meg a vállalati oldal bevonását ebbe a képzésbe. Az elmúlt néhány hónapban az intézményekkel leültünk, végigbeszéltük, azt gondolom, mindenki helyesen értelmezte ezt. Olyan javaslat, ötlet, ahol valószínűleg ennek a duális formának nem sok értelme van, nem jött. Tehát alapvetően gazdasági, mérnöki területen, szociálisszakember-képzés területén, ide tartozik például a vízügy, hogy ne csak magáncégeket említsek. Például a bajai főiskolával a vízügyi hatóság akar kezdeni ilyen képzésben, ott is szakember problémák vannak. Tehát nagyon sok helyen tervezik ezt a képzést és ennek a törvényi szabályozását hoztuk létre a júliusi törvénymódosítással. Ami azt jelenti, hogy a nappali, a levelező képzés mellett a hallgató duális formában is megszerezheti a diplomáját. Igazán a törvény ennyit tartalmaz és a további képzési rendszer kialakítását a törvény az úgynevezett Duális Képzési Tanács jogkörébe utalta.

Ennek a tanácsnak két feladata van. Az egyik az, hogy akkreditálja a vállalati oldalt. Ez hasonló akkreditáció, mint amit a MAB végez az egyetemeken esetén. Az egyetemi oldalon nem igazán van szükség újra akkreditálásra, mert az adott képzés már csak meglévő alapszakra épül, vagy indulhat, ott már akkreditálódott, tehát ott ez nem szükséges. Viszont nagyon fontos a vállalati oldal akkreditációja akár úgy, hogy egy vállalatot akkreditálunk, akár úgy, hogy vállalatok összességét akkreditálja a Tanács által létrehozott bizottság. A komolyságát nagyon fontos hangsúlyozni a képzésnek. Ha ebből egy idő után valóban gyakornoki rendszer lesz, és munkaerőt közvetítenek az egyetemeken már egy korai fázisban a vállalatoknak, aztán majd valaki csinál velük valamit, hogy legyen ott, aztán majd meglátjuk, ez nem jó. Ezt mindenképpen el kell kerülni. De azért nagyon fontos, hogy a vállalatokat tudjuk valóban akkreditálni és folyamatosan ellenőrizni, hogy a vállalat valóban azt teszi-e, amit egyébként tennie kell.

A második és ennél, azt gondolom, fontosabb szerepe a Duális Képzési tanácsnak az, hogy valóban ez a képzés azt a célt szolgálja, amire létrejött. A Duális Képzési Tanács engedélyezi a duális képzési forma elindítását. Gyakorlatilag az az egyetem, aki ilyen típusú képzést akar indítani, a Duális Képzési Tanácshoz kell hogy benyújtsa ennek a dokumentumait, majd rátérek, hogy mik ezek a dokumentumok. Utána a képzési tanács az, aki ezt tulajdonképpen jóváhagyja. Ebben van nyilván egy gazdasági elem is, hiszen fontos, hogy ahol erre igény van, valóban induljon képzés.

A Duális Képzési Tanács 13 tagú, ebből 7 nem minisztériumi, 6 pedig minisztériumi delegált. A törvény így hozta ezt létre. Két tagot az oktatásért felelős miniszter, 2 tagot a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, 1 tagot az agrárpolitikáért felelős miniszter delegál. Ez azért van így, mert a törvény egyelőre

limitálja azoknak a területeknek a számát, ahol duális képzést lehet indítani. Egy tagot az állami vagyonért felelős miniszter, 3 tagot a rektori konferencia, 2 tagot a Magyar Kereskedelmi és Ipar Kamara, 1 tagot az Agrárgazdasági Kamara és 1 tagot a Mérnök Kamara delegál. A delegálások megtörténtek, most folyik a tanács tagjainak a felkérése, a minisztériumok által delegált tagok sem minisztériumi főosztályvezetők, hanem szakemberek kivétel nélkül. Azt gondolom, ilyen értelemben egészen jól leképezi azt a területet, ahol a duális képzés érdekes lehet.

Említettem, hogy a Duális Képzési Tanácshoz kell benyújtani az igényt, ha valaki ilyen típusú képzést akar indítani. Mint mondtam, ennek 3 feltétele van. Az egyetem, a vállalat, meg a hallgató. Amit az egyetemnek be kell nyújtani, az annyi, hogy gyakorlatilag meg kell indokolni a képzés indítását. Miért van abban a régióban, azon az egyetemen éppen a diszciplínában ilyen típusú képzésre szükség. Meg kell mutatni az intézményi tanrendet. Mondtam, hogy a tanrendünk elég kötött, tehát az intézménynek ezen belül kell megoldani azt, hogy valóban az eredeti akkreditált alapszakma ne sérüljön, megtartsuk azt az óramennyiséget, amennyit meg kell tartani, viszont ehhez hozzá tudjuk alakítani a vállalati oldalt. Nem nagyon gondolom, hogy amit mutattam a kecskeméti főiskolán, ettől nagyon nagy eltérések lennének egyszerűen azért, mert a duális képzés és a nem duális képzés párhuzamosan fog zajlani. Nem nagyon jön más játéktér, mindenkinek meg kell ezt mutatni. Meg kell mutatni az adott szakra vonatkozó vállalati tananyagot. Ez egy elég kritikus ügy, hiszen együtt, mondjuk, a gépészmérnök, vagy a szociálisszakember-képzés vállalati oldalának a tananyagát létre kell hozni, meg kell tudni mutatni, hogy mi fog történni, hasonló módon, mint az alapszak akkreditációjában, meg kell mutatni a vállalati oldalt. Ebből több mindenre egyébként léteznek kidolgozott anyagok, de ahol nincs, ott ki kell dolgozni.

Nagyon fontos a negyedik elem, ez az egyetem és a vállalat közötti szerződés. A vállalatoknak szakember hiányuk van, könnyen mondják, hogy mindent megtesznek. Oda kerül, mindenben segítjük, támogatjuk, aztán amikor odakerülünk, hogy valóban ez mit jelent konkrétan, akkor meg azt mondják, nem egészen úgy gondoltam, hogy egy szerződés fogja ezt rendezni. A szerződés egyébként részben az egyetem védelmében, nagyobb részben pedig a hallgatók védelmében szükséges. Ugyanis ha egy hallgató ebben a formában elkezd a képzését, akkor sok mindent felad ezért, azt a képzést be kell fejezni. Tehát arra vonatkozóan is rendelkezéseket kell tartalmazzon az ilyen típusú szerződés, hogy mi van akkor, ha a vállalat megszűnik, mi van akkor, ha a vállalat nem akarja továbbfolytatni, ezeket muszáj rendezni, mert egyébként a hallgató érdeke sérül és a hallgató az, aki nagyon sok munkát vállal ebben. Úgyhogy ezeket meg kell mutatni. Egyébként, amit írtam, erre vonatkozott a duális képző központ, hogy konzorcium, tehát a duális képző központ is jelentkezhetsz, csak akkor a vállalati tananyagot és az ahhoz tartozó képességeket ebben a formában kell bemutatni.

Az a cél, miután régóta beszélünk a duális képzésről, hogy ne húzzunk ezzel már túl sok időt, hiszen vannak jó példák, vannak kialakult rendszerek. Úgy látjuk, hogy 2015. szeptemberében az új módon definiált duális képzés formában már tudunk indítani ilyen típusú képzéseket. Ennek van itt egy rövid agendája. Az elképzelhető, hogy a jelentkezési rendszerben még nem mint opció jelenik meg a duális képzés, hanem az adott szakma mellett megjegyzésként, de utána a hallgató szeptemberben átsorolásra kerül duális formába. De egyébként minden feltétel adott arra, hogy ezt a képzést így el tudjuk indítani.

Tehát ahol a Duális Képzési Tanács a benyújtott javaslatok alapján arra alkalmasnak találja, ezek a képzések 2015 szeptemberében indulhatnak. Én nagyon röviden ennyit szerettem volna mondani. Ami nagyon fontos, az az, hogy ez a képzés

egy olyan képzés, ahol a három érdekelt fél együttműködése szükséges, semmifajta kényszer nincs erre vonatkozóan. Ahol a vállalati környezet igényli, és egyébként ebben részt vesz a hallgató, vállalja ezt a fajta, lényegesen nagyobb munkamennyiséget, ennek a végeredménye az lesz, hogy olyan szakember kerül ki az egyetemről, aki rögtön tud dolgozni.

Nagyon fontos azt még itt megjegyezni, hogy a hallgatók munkaszerződéssel rendelkeznek. Tehát ők munkabért kapnak, ez a hallgatói munkaszerződés kategória, a törvény rögzíti ennek a minimumösszegét, ami természetesen csak a minimumot határozza meg. A tapasztalat az, hogy a vállalatok, ahogy a hallgató halad előre, úgy növelik ezt a hallgatói munkabért, hiszen amikor a hallgató befejezi az egyetemet, a főiskolát, és kimegy a vállalathoz, akkor tulajdonképpen ott már egy rögtön hatékonyan dolgozni tudó mérnök lesz, tehát a piaci értéke annyi, mint egy ilyen mérnöké. Nincs benne semmi szükségesség, de mindenesetre ez egy jó példa erre.

Köszönöm a figyelmüket, és ha van kérdés, nagyon szívesen válaszolok.

ELNÖK: Köszönjük szépen az államtitkár úrnak a bevezetését. A képviselő hölgyeké és uraké a lehetőség, hogy a kérdéseiket, hozzászólásaikat megfogalmazzák. *(Több képviselő jelentkezik.)* Hiller képviselő úr, aztán Pósan alelnök úr és Vinnai képviselő úr. Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Azért kértem elsőként szót, mert a parlamentbe kell mennem időre, ezért nem kérdést fogok feltenni, hanem a véleményemet szeretném összegezni, mert nem lesz módom meghallgatni a választ, az meg nem fair.

Úgy azt, amit most elmondott az államtitkár úr, úgy a stratégiát, amit közzétett, én egy színvonalas szellemi terméknek tartom, vitaképes anyagnak, olyannak, amiben nyilván a hangsúlyokban és egyéb megközelítésben különböző lehet az álláspontunk, de aminek a kidolgozottsága és az elgondolás iránya is olyan, ami nemhogy nem nélkülözi a színvonalat, a nemzetközi összehasonlítást és a gyakorlati tapasztalatot, hanem annak bázisán áll.

Két tapasztalat persze ebből adódik. Az, amit az államtitkár úr ír és amit most előadott és a stratégiában közzétett, egy egészen éles fordulat és változás ahhoz képest, mint amit a 2011. év végén elfogadott, nemzeti felsőoktatási törvénynek nevezett fércmű tartalmaz. Az a helyzet, hogy az a felsőoktatási törvény viszont, amelyet jelenleg az ország alkalmazni kénytelen, egy színvonalatlan és csapnivaló gányolat, ami nemcsak hogy szétzúzott korábbi évtizedes, egymást követő kormányok egymás tapasztalatára és tevékenységére épített, felhalmozott energiát és tudást, hanem olyan irányt jelölt ki, ami, lehet látni néhány éven belül is, hogy megbukott. Minthogy annak a törvénynek a vitájának a helye most nem itt van, csak jelezni szerettem volna, hogy e tekintetben is üdvözlöm azt az irányváltozást, amit az államtitkár úr koncepciója követ. Azért mondom, hogy az államtitkár úr koncepciója, mert a következő megközelítem szintén nem direkt módon az ön gondolatainak és vitáinak kritikája, hanem azon környezet kritikája, amelyben ön is meg a magyar felsőoktatás is kénytelen dolgozni. Tudniillik sem a közzétett, benyújtott 2015-ös költségvetés, sem a felsőoktatás alapjául szolgáló közoktatás, illetve az ott megfogalmazott változások nemhogy nem segítik, hanem kimondottan gátolják azokat a célkitűzéseket, amelyeket egyébként az ön gondolataiban és közzétett publikációjában én üdvözlök. Úgy nem nagyon lehet ám színvonalas felsőoktatást csinálni, kiterjeszteni a tudáshoz való hozzáférést, hogy közben pedig 40 százalékkal

csökkentik a gimnáziumhoz való hozzáférés lehetőségét. Kikkel akarnak színvonalas felsőoktatást csinálni, ha a gyerekeket meg korlátozzák az érettségi megszerzésében?

A bemutatott példa, a Duale Hochschule Baden-Württemberg és az ön által nem kismértéig befolyásolt kecskeméti duális képzés mind a két országban mintapélda; nyilván egymásból is táplálkoztak, de az átlagnál, az átlagszínvonalnál jóval magasabbak. Azért azt mondjuk el, hogy Németországban sem mindenhol úgy működik a világ, mint Baden-Württembergben, és még a szakképzés se úgy működik mindenhol, mint a Duale Hochschule Baden-Württembergben, ahogy a Kecskeméti Főiskola duális képzése is éppen a Mercedes nagyberuházás következtében, meg hozzáértő emberek gondos munkája nyomán lett olyan, amilyen.

Összességében azt tudom mondani, hogy az az irány, államtitkár úr, amelyet ön a felsőoktatási kerekasztallal is egyeztetve - és látom, hogy mások is támogatják - kijelöl, számomra, számunkra szimpatikus és vitaképes. Az a környezet meg, amiben mozogni kénytelen, nem szimpatikus. Ezért sok sikert és nagyon jó idegrendszer kívánok, mert maga a felsőoktatás és az az irány, amit ön képvisel, európai. Az meg, ami önt körülveszi, nem az. Ezért tovább már nem dicsérem, mert nem akarok magának bajt okozni (*Derültség.*), viszont azt a váltást, amit a felsőoktatási törvénnyel kapcsolatban az előbb mondtam, mi kritikával, szakmai tudásunkkal, tapasztalattal, de támogatni fogjuk, mert kérem, higgyék el, ennek az országnak elementáris érdeke, hogy egy magas színvonalú tudásalapú társadalom legyen a bázisa, és nem egy félreértelmezett munkaalapú társadalom, ahol kiszolgáló félrabszolgák teljesítenek megrendeléseket. Ez a koncepció, amit letett az asztalra, és az a prezentáció, amit bemutatott, még egyszer hangsúlyozom, színvonalas és vitaképes.

Kérem az elnézését, hogy el kell mennem, és nem tudom a további vitát meghallgatni és abban részt venni, de szívesen készen állok nyilvánosan és szakmai értelemben is a koncepció elképzeléseinek a megvitatására.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Pósán alelnök úr, parancsoljon! (*Dr. Hiller István távozik az ülésről.*)

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Nem kívánok most vitát folytatni, de azért egy szempontra érdemes felhívni a figyelmet. Én egyetértek azzal, amit Hiller képviselő úr mondott, hogy magas színvonalú tudást kell hogy adjon a felsőoktatás. Így igaz. Éppen ezért talán nem kellett volna a bolognai rendszerű képzést kritika nélkül bevezetni mindenhol, mert a legtöbb helyen ez azt eredményezte, hogy egész egyszerűen az ismeretanyagot jelentősen lebutították. De ezen most lépünk túl, és maradjunk annál a témánál, ami a bizottság előtt most bemutatásra került.

Szeretném azt megjegyezni, hogy amit most hallunk az államtitkár úrtól, az abból a szempontból nagyon is üdvözlendő, hogy a vállalati szektor, amely valamikor régen valamelyest közreműködött gyakorlati képzésekben is, de a rendszerváltás után mégiscsak privatizáció következett be, lényegében az elmúlt 25 évben a gyakorlati felkészítésből ténylegesen kikerült, kiszorult. Viszont az úgynevezett, ha úgy tetszik, duális képzés, ha úgy tetszik, a gyakorlat fontossága számos egyéb területen szerencsére megmaradt, és volt, és létezik ma is. Ezek többnyire az állami szektorhoz kötődőek, mert ne felejtjük el, hogy orvoscépzés mindig is gyakorlattal egybekötöten működik, és működött, és működik ma is. Sőt nem egy esetben gyakorló helyek kapacitásának korlátozott mivolta az, ami az orvoscépzés létszám oldali nagyságrendjét befolyásolni képes. Ugyanez igaz a jogászcépzésre, hiszen a tantervben elő van írva, hogy mennyi közigazgatási, vagy éppen bírósági, ügyészségi,

egyéb gyakorlatot kell folytatni. A tanárképzés szempontjából az előző ciklusban volt az a törvénymódosítás, ami a tanárképzés gyakorlati idejét növeli meg. Hogy ezt persze milyen tartalommal töltjük ki, az más kérdés, de magát a kereteket a törvény ebből a szempontból többé-kevésbé lehetővé teszi.

Azon érdeemes elgondolkodni, hogy mindenhol elégséges-e. Ez megint más kérdés, ez a mélyfúrás, amikor az egyes szakterületeket vesszük górcső alá. Ebből a szempontból pedig azt gondolom, érdeemes is felülvizsgálni nemcsak azt, hogy bizonyos tárgyak, vagy szakok mit jelentenek ma, amiről az államtitkár úr többször is beszélt nagyon helyesen, hanem azt is, hogy az adott szakok képzési követelményrendszere valóban életszerű-e. Most csak hadd mondjak egy kiragadott példát. Például a jogászképzésnél mennyire szükségeltetik az, hogy legyen statisztika, van ilyen, ezt nem tudom, megmondom őszintén, de első hallásra elgondolodom rajta, hogy kell hozzá vagy nem kell. Jó néhány egyéb területről is lehet példákat mondani nyilván, tehát ezek elég szerteágazó változtatásokat fognak magukkal hozni. Szerintem helyesen, mert rá is fér valóban a felsőoktatás egészére. Ilyen értelemben nemcsak egy vállalati kapcsolódási pont ez a maga módján, de kétségtelenül igaz, hogy a legégetőbb terület mégis a műszaki területeken van, ahonnan ez kiszorult.

Ha szabad megjegyezni, ennek apropóján érdeemes lenne elgondolkodni azon is, hogy a felsőoktatásba való bekerülés mikéntjén, az eddigi szabályozókon érdeemes lenne változtatni, módosítani. Nem azt mondtam, hogy lazítani. Most per pillanat az egyetemekre, főiskolákra való bekerülés egyik fontos kritériuma, hogy érettségizett legyen az ember. Az érettségi önmagában persze jól hangzik, lehet ezt turbózní, hogy emelt szintű érettségi és így tovább. Azt gondolom, ettől függetlenül hasznosabb volt régebben is, hasznosabb lenne a jövőben is és a legtöbb nemzetközi példa azt mutatja, hogy a felvételiztetés joga az intézményeknél van. Az intézmény dönti el, hogy kit vesz fel. Ez nem azt jelenti, hogy nincs valamilyen keretek között megszabva, hogy mi a bejutási plafon, a követelményrendszer és így tovább, de ezen érdeemes lenne eltöprengeni azért is, mert ilyen értelemben nem feltétlenül és kizárólag csak az érettségi lehetne a bejutás feltétele. Az egy számítási metodikának lehet egy bizonyos része, de legyen egy pályalehetőség azon diákoknak, akik lehet, életüknek egy későbbi szakaszában ébrednek rá arra, hogy egyébként képesek és tehetségesek is lennének magasabb tudás elsajátítására, mint voltak, mondjuk, 14 éves korukban és éppen ezért nem olyan intézménybe mentek tanulni, ami érettségit ad, számukra is legyen egy viszonylag egyszerűen belátható pályalehetőség.

Mert lehet ma azt mondani, hogy érettségizni is lehet később, de az érettségi kör jóval szélesebb tantárgyi kört jelent, mint mondjuk egy egyetemre célirányosan választott szakterületre való bejutás. Lehet ezen is töprengeni és filozofálni, hogy kell-e mondjuk egy mérnöknek Nietzsche filozófiájáról valamit is hallani, vagy nem. Ezek nagyon akadémikus viták lesznek természetesen, mert mindegyik mellett van pro és kontra érv, ettől függetlenül azt gondolom, egy felvételi ebből a szempontból világosabb képet jelentene, hogy a matematikát vagy fizikát tudja az adott területen és azon az irányon szeretne továbbmenni.

Úgyhogy üdvözlöm ezt a kezdeményezést, államtitkár úr, szerintem ez jó irány ebből a szempontból, ha úgy tetszik, még az ellenzéki felszólalás is megerősítette. Nyilván számos területen lesznek majd vitapontok, amikor ez a parlament elé kerül, de Hiller István úr felszólalásából arra merek következtetni, hogy alapvetően támogatható javaslattal fog előrukkolni a kormány, amikor már a jogszabályi szövegekről tudunk vitatkozni és vélhetően komoly ellenzéki támogatás is lesz majd mögötte, ami pedig az egész felsőoktatás szempontjából megnyugtató és széles körű konszenzus tudja majd övezni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Vinnai képviselő úr következik. Parancsoljon!

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Én kérdezni is fogok, két kérdést szeretnék feltenni nem csak véleményt formálni, bár Hiller István képviselőtársam hol felemelte, hol letaszította a 2011-es felsőoktatási törvényt, amelyet '13 nyarán módosított a parlament. Azt gondolom, hogy a hármat együtt kell nézni, magát a törvényi keretet, a felsőoktatási stratégiát, amely nyilvános lett nem olyan régen és egy nagyon színvonalas anyagnak tartom és magát ezt a konkrét fokozatváltást, a duális képzés kialakítását.

Maga az irány jó, hogy gyakorlatorientált legyen a felsőoktatásban elsősorban a műszaki képzés, de ahogy Pósnán László mondta, ilyen volt a pedagógus képzésben is. Én még emlékszem, '83-ban kezdtem el dolgozni a felsőoktatásban, ami a '90-es évek után, főleg a bolognai folyamattal nagyon alacsony szintre esett vissza. Az orvosképzés elképzelhetetlen nélküle, bizonyos értelemben, ahogy hallottuk a jogászképzés is, de leginkább a műszaki képzést jellemzi ez és most a műszaki képzésnél kell bevonni más szereplőket is olyan minta alapján, amely követhető és ez a német minta. Tehát jónak tartom ezt az irányt, de engedje meg, államtitkár úr, hogy most ne nagy véleményformálást alakítsak ki, hanem két kérdést tegyek fel.

Úgy fogalmazott valahogy, hogy a közösségek feladata ennek a felismerése, hogy a duális képzés minél erőteljesebb legyen Magyarországon, minél több egyetem és főiskola ismerje fel és láttuk hogyan lehet ebbe bekapcsolódni. Mert a hallgatói motivációt értem, hogy legyen munkahelyem, legyen megélhetésem, többletfeladatot akkor vállalok mint hallgató. Lehet, hogy nem is a hallgató fogja ekkor még ezt eldönteni, hanem a család, vagy a szülők, mert 18-19 éves fiatalokról van szó. De ezt is értem. Viszont ez talán a közösségek felismerése, hogy a vállalati közösségek, a gazdasági környezet, az egyetemek és főiskolák számára - hogy is fogalmaz a felsőoktatási stratégia - értékmegőrzés és értékmentés is kell. Valami ilyesmi van, ez a két fogalom kiemelten jelentkezik amellet, hogy teljesítmény, verseny, minőség, siker jellemezné ezt a felsőoktatást. Ettől messze vagyunk, de ebbe az irányba kell ellépni. A kérdésem konkrétan tehát az, hogy milyen közösségekre gondoltunk. Mert a társadalmi közösségeket pontosítani kell.

A másik, ami nagyon lényeges, főleg - hogy mondjam - a foglalkoztatás területe, mert ezek a diákok, akik duális képzésben vesznek részt, többletfeladatot vállalnak abban a reményben, hogy munkahelyük lesz és abból a munkahelyből meg tudnak élni. Nem azt mondom, hogy jól fizető, de egy biztos munkahelyük lesz és megfelelő bért tudnak kapni tisztességes munkáért. Viszont szeretném megkérdezni a német minta alapján is, hogy mi van a kisebb cégekkel, a kkv-kkal. Mert ez néhány nagyobb cégnél, mint a Mercedes, az Audi megjelenik, de tudjuk, hogy ma Magyarországon a munkahelyek kétharmadát a kkv-k adják. Tehát kiterjeszhető-e ez? Mert a német példából számomra nem volt világos. Említette a két számot az államtitkár úr, hogy 25 ezer hallgató és 2000, tehát lehet számolgatni, hogy ez most egy nagyobb cégnél mennyi hallgatót jelent gyakorlaton és egy kisebb cégnél mennyit. De kiterjeszhető-e vagy van-e arra elképzelés, hogy hogyan terjesztjük ki a 10-15 fős cégek számára, akik fogadhatnak ilyen hallgatókat a duális képzésben?

Talán még valamit az egyetemi, főiskolai világról. Mert sok esetben sok kollégám, vezető is voltam néhány évig a nyíregyházi főiskolán, sok kollégám úgy érte meg a '90-es éveket, a bolognai folyamat bevezetését, hogy nem volt készen a változásra, vagy nem is értette igazán, vagy nem is tartotta értelmesebbnek a változást.

Ezért gondolom én, hogy most a főiskolák, egyetemek oktatói gárdájának is kell üzenni azzal, hogy ez a felsőoktatási stratégia - én most nemcsak a duális

képzésről beszélek, maga a törvényi környezet és talán ez az anyag is olyan, ami fokozatváltást jelent a felsőoktatásban - alkalmas arra, hogy nemcsak a fiatal oktatók, hanem a középgeneráció is fokozatváltást hajtson végre. Ez a két kérdésem van. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ikotity alelnök úr következik. Parancsoljon!

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! A Lehet Más a Politika volt az egyik kezdeményezője ennek a mostani meghívásnak, ez még annak idején a felsőoktatási törvény módosításának a puszkaporos hangulatában történt. Azóta sok idő eltelt, sok kérdésre választ kaptunk, de ezúton is köszönjük mi személyesen is, hogy elfogadta ezt a meghívást.

Őszintén örülünk annak, hogy az az államtitkár, akinek nagyon sokat vártunk a kinevezésére, állt talán legelőször elő olyan stratégiával, amely minden területen szükséges lenne, hiszen az LMP sokszor mondta, hogy az a legfontosabb, hogy tudjuk, hova szeretnénk eljutni; az a hajó, ami nem tudja, hogy mi a célja, nyilván nem fog tudni célba érni. Tehát ezt nagyon üdvözljük.

A konkrét észrevételeink a stratégiával kapcsolatban elsősorban azok, hogy vannak olyan részek, amelyekkel nagyon egyet tudunk érteni, nagyon szimpatikusak, és vannak olyan részek is, amelyek negatív változásokat körvonalaznak. Ezeket összefoglaljuk, és írásban is részletesen elküldjük, mégpedig a november 4-ei határidőt tiszteletben tartva, ami nyilván a kerekasztal tagjaira vonatkozott... *(Közbeszólás: Holnap reggel 8-ra! - Dr. Palkovics László: November 5-e!)* Ez meg fog történni gyakorlatilag, itt van előttem... Ötödike? Akkor még plusz haladéunk is van, itt van előttem egy kivonata összeszedve, tehát jóformán készen állunk ezzel. Néhány konkrét kérdést mégis, ha itt lehetőség van rá, engedjen meg, hogy feltegyek.

Az első mindjárt az, hogy olyan sokszor elhangzik és elhangzott az utóbbi időben a duális képzés, ennek ellenére ebben az anyagban mindössze körülbelül tucatszor jelenik meg, és akkor is utalásként, példaként, zárójelben, lábjegyzetben. Nyilván erősebb megjelenését vártuk ennek az elhangzottak alapján. Hol lesz a duális képzés helye pontosan a felsőoktatásban?

Számos olyan kérdés felmerül, már csak a fokozatváltás kapcsán is, hogy ki az, aki ezt az autót majd vezeti, hogy az oktatók mitől lesznek motiváltabbak és jobban teljesítők. Béremelésre utal ez a stratégia, de ezzel kapcsolatban semmi konkrétabb nem derül ki ennél.

Több vagy kevesebb hallgató kerül a felsőoktatásba? Ez egy nagyon érdekes kérdés. Több vagy kevesebb diplomás kell? Ezekre is választ szeretnénk majd kapni, hiszen tudjuk, hogy az EU 2020 stratégia egy magasabb célkitűzést támaszt, míg a magyar vállalás túlteljesítésével sem érhető ez el.

Hogyan alakul az állami támogatás és a költségtérítés aránya? Van utalás ebben az anyagban arra, hogy a hallgatóknak is nagyobb felelősséget kell vállalniuk a költségek megtérítésében, de ebből mi következik vajon? Tandíj vagy kevesebb férőhely? A többi kérdést nem tenném most fel, az időkereteket tiszteletben tartva. Köszönöm előre is.

ELNÖK: Köszönjük. Kucsák képviselő úr!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit. Tisztelt Államtitkár Úr! A magam nevében is szeretném megköszönni a színvonalas anyagot és a részletes és korrekt tájékoztatást,

amely tájékoztatás hazai és nem másodsorban külföldi tapasztalatok alapján állt össze és fogalmazódott meg.

Itt az államtitkár úr is hangsúlyozta - csak rövid visszautalásként az előttem megszólaló Ikotity Istvánnak -, hogy itt most nem a felsőoktatás kérdésköre egészében, hanem azon belül fontos és hangsúlyos pontként az úgynevezett duális képzés a felsőoktatásban volt az előadásnak és a mai alkalomnak a célja, de ettől függetlenül nyilván bármilyen kérdés megfogalmazható.

Én a magam részéről nagyon örülök annak, hogy ez az anyag és ez a téma idekerült elénk, és az államtitkár úr is utalt rá, hogy a „duális” megfogalmazás helyett valószínűleg szerencsésebb lenne a másutt alkalmazott „kooperatív képzés” kifejezés, ami helyett meg még jobb lenne, ha egy magyar megfelelőt tudnánk találni, és akkor már igazán szép lenne a dolog. Mert itt valóban sokkal inkább egy sajátos együttműködésről van szó, ahogy ez az előadásból is kiderült, és nagyon fontosak szerintem azok az eredmények és tapasztalatok, amelyek egyrészt a német példában tetten érhetőek és felmutathatóak, másrészt pedig a kecskeméti működés során is előálltak már. Ebből számomra nagyon fontos az, hogy szigorú minőségi elvárások alapján folyik ez a bizonyos oktatás és képzés, és az is rendkívül hangsúlyos, hogy folyamatos minőségi audittal kell ezt megvalósítani - ez a német példa alapján hangzott el. Nyilván ezt tartják majd szem előtt a hazai gyakorlat bővítése során is.

Nagyon fontos ebben a közvetlen kapcsolattartás lehetősége a vállalatok és a felsőoktatási intézmények, a felsőoktatási intézményben jelen lévő hallgatók között, és rendkívül imponáló az a 85-90 százalék közötti arány, amivel a munkaerőpiacon való elhelyezkedést tudják realizálni, a német példa alapján legalábbis. Én úgy gondolom, hogy ha itthon ezt hasonló hatékonysággal tudjuk felmutatni, akkor az egy nagyon komoly előrelépés lehet majd a továbbiak szempontjából.

Az is mindenféleképpen említésre méltó, hogy úgy a német, mint - emlékeim szerint - a kecskeméti példa alapján is elmondható, hogy az ebben a képzési formában részt vevőknél a belső mérések alapján a teljesítmény azon hallgatók esetében jobb, akik ebben a duális vagy kooperatív képzésben vesznek részt, mint a társaik körében.

Summa summarum, az államtitkár úr előadásából és az előttünk lévő anyagból is az kiderült, hogy indokoltsága mutatkozik, és elhangzott az is, hogy mely területeken, legalábbis az első szakaszban Magyarországon az üzleti, gazdasági terület, a mérnöki terület, illetve a szociális terület került látókörbe. Az is benne foglaltatik az anyagban, hogy ennek a megvalósítása lehetséges, egy időütemezési tervet is láthattunk itt, nyilván a Duális Képzési Tanácsnak komoly feladata lesz azzal, hogy akkor ezeket a határidőket tartva tudja meghozni a megfelelő döntéseket. Én a magam részéről azt gondolom, hogy ha indokolt ennek a megvalósítása, a megvalósításban a bővítés is, és lehetséges is, akkor szerintem fel kell sorakoznunk az ügy mellé, és további sikereket kívánunk a bővítéshez, hogy a kecskemétihez hasonló példákról lehessen a későbbiekben majd beszámolni. Köszönöm szépen a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönjük. Kunhalmi Ágnes alelnök asszony, parancsoljon!

KUNHALMI ÁGNES (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Az államtitkár úrnak az első mondataihoz csatlakoznék, hogy - fel is írtam - az alkalmazkodás a gazdaság gyorsan változó világához nagyon fontos, hogy ez elérje a hallgatókat, és lehetőleg még akkor, amikor az iskolapadban vagy az egyetemeken ülnek. Ezzel teljes mértékben egyetértek.

Azzal viszont már problémát látok, ha megnézzük Magyarországon, hogy hogyan alakult az elmúlt években az oktatás rendszere, és akármennyire is csak a duális képzésről van itt szó a bizottsági ülésen, nem lehet függetleníteni a magyar

hallgatóknak, gyerekeknek az iskolában eltöltött éveit, kizárólag lekorlátozni. Tehát az oktatás egészét kell mindig nézni akkor, amikor egy új törvényt be szeretne egy adott kormány vezetni, ahhoz kapcsolódóan, nem lehet a közoktatástól, akár a szakképzés világától vagy akár a gimnáziumok világától ezt szétválasztani. Erre utalt egyébként Hiller István úr is.

Sajnos ha megvizsgáljuk, hogy mi történt Magyarországon a közoktatásban, akár a közoktatásnak az uniformizálása, központosítása, egyenszilárdságúvá tétele, az mind-mind ellentmond még annak a német képzési rendszernek, amire oly nagy szeretettel hivatkoznak nagyon sokan. Ha megnézzük, hogy mi a különbség a német szakképzési rendszer és a közoktatás egésze, de akár a felsőoktatás és a német típusú duális képzés között, akkor biztos, hogy a németre el lehet mondani azt a szót, hogy rugalmas, hogy átjárható, azt, hogy segíti a gyermekeknek az alkalmazkodóképességét, amire Pósnán úr is utalt, hogy ha egy gyermek később jön rá arra, hogy ő tovább szeretne tanulni, akár szakiskolából egyetem felé venni az irányt, akkor bizony ezeket a rugalmas csatornákat, úgymond a mobilitás csatornáit a társadalomnak, a gyermekeknek - bármilyen családba szülessenek - elősegíti.

Sajnos a magyarországi folyamatokban ennek pontosan az ellenkezőjét látjuk, akár a lebutított egyentankönyves, centralizált közoktatást, általános iskolákat, akár a szakképzés világát nézzük. Egyharmaddal csökkentett közismereti órák, ami szembemegy azzal az igénnyel, amit Pósnán úr is megfogalmazott. Folytathatnánk a gimnáziumi férőhelyek számának csökkentésével. Ez mesterségesen átalakítja a társadalom szerkezetét, sajnos egy nagyon elitizáló, szűk kiváltságnak utat mutató jó iskolarendszer, a többségnek meg egy lebutított iskolarendszer sarkosan fogalmazva. Ezt a képet vetíti előre és sajnos már ebben benne vagyunk.

Üdvöztendő, hogy a kormány egyébként ezt a duális felsőoktatást be szeretné vezetni, de a magyarországi rendszer oktatásfilozófiája erre gyakorlatilag teljesen alkalmatlan. Ha a német példára hivatkozunk, a német cégek ezért szállnak be, és majd a kérdésem is ehhez kapcsolódik, államtitkár úr... De akkor a kérdéssel kezdem. A szakképzésben 3 vagy talán 2 százaléka vesz részt a magyar vállalatoknak a duális képzésben sajnos. *(Közbeszólás: Most indul!)* A felsőoktatásban is mik az ösztönzők? Mert nagyon jól elmondta államtitkár úr és egyetértek vele, hogy a hallgatók oldaláról az ösztönzés egyértelmű, hiszen a munkaerőpiacon könnyebben el tud helyezkedni, hadd ne ismétljem meg, ez kiválóan össze volt foglalva. De a cégek, a vállalatok részéről mi lesz az ösztönzés azon túl, hogy természetesen nagyon jó kincsekre találhatnak ezek a cégek, nagyon-nagyon tehetséges hallgatókat tudnak kinevelni, képezni önmaguknak, de a vállalatok oldaláról is jelentkezni fog például egy költség. Attól, hogy valaki jó szakember, ahogy az elnök asszony az előbb a fülembé súgta, még nem biztos, hogy a szaktudását át tudja adni egy egyetemről odament gyakornoknak, ha szabad így fogalmazni. Mi fogja ösztönözni a magyar vállalatokat és cégeket arra, hogy beinduljon ez az üdvöztendő akarat?

A másik, hogy nyilvánvalóan az Iparkamarát is látom újra és újra felbukkanni mindenhol. De ha már az Iparkamara mindenhez ért és üdvöztendő trendben van, hogy beleszólnak az oktatás minden szegmensébe, mit tudnánk tenni azért közösen, és ezt már a politikustársaimnak javaslom, hogyan tudnánk a magyarországi cégeket rávenni arra, hogy ne csak pusztán a kizsákmányolás logikájából közelítsék meg a magyar közoktatás, szakképzés és felsőoktatás világát, hanem mint a német kamarák, felismerjék azt, amit az államtitkár úr is erősített, hogy bizony egy erős gazdaságnak, a fejlődő, prosperáló, a saját orránál tovább látni képes magyar gazdaságnak kellenek olyan vállalati érdekképviseletek is, akik nemcsak az olcsó munkaerő olcsó tudását keresik, hanem a magas hozzáadott értéket. Azt a termelést, amely továbblandíti az egész magyar gazdaságot és bizony, ami esélyt ad majd olyan családokba született

gyerekeknek is, akik már sokszor nemcsak a szakképzésnél, de már az általános iskolánál elbuknak és orra buknek sajnós.

Valójában ez lett volna az egyik kérdésem, hogy mivel ösztönzik a cégeket. A másik kérdésem pedig a röghöz kötés intézményéhez kapcsolódik. Most alakul ki az új törvénynek ez a lába, a duális felsőoktatás. Milyen szerződést fognak kötni ezekkel a gyerekekkel, a röghöz kötés tekintetében milyen kötelezettségeket ró ezekre a gyerekekre, vagy e tekintetben nem lesz változás, ugyanúgy rájuk is ez lesz kötelező? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Szabó Szabolcs képviselő úr következik.

DR. SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Államtitkár Úr! Megmondom őszintén, engem nagyon megnyugtató az, amit mondott, mert az eddigi kommunikációból az szűrődött ki igazából számunkra és ezt tudom mondani, hogy általában a tudományegyetemi szféra számára is, ahonnan én jövök, hogy tényleg egyfajta szélesebb, általánosabb képzési rendszer lenne, amit be akarnak vezetni. Éppen ezért számomra nagyon megnyugtató volt, hogy ez viszonylag szűken értelmezett mérnökképzésre, egy-két gazdasági, szociális területre értelmezett képzési rendszer lesz. Főleg egyébként a természettudományos képzésben volt ezen a téren egy elég nagy kérdőjel bennünk, hogy mi fog alakulni, de örülök, hogy ez nem lesz általános rendszer.

Kifejezetten technikai szempontból lenne, kifejezetten a duális képzésre vonatkozó kérdésem. Egyrészt kiderült az ön prezentációjából is, hogy lesznek ezek a vállalati, gyakorlati hetek, 5 vagy éppen 8 hetet ott töltenek a hallgatók a cégeknél. Az ezeket a hallgatókat fogadó szakemberek milyen képzést fognak kapni ahhoz, hogy a hallgatókkal tudjanak foglalkozni? Mert nyilván valamilyen szintű pedagógiai készségekkel, kompetenciákkal kell hogy rendelkezzenek. Ezt hogy lehet majd a későbbiekben folyamatosan a rendszer felépítésére megoldani, vagy hogy oldják meg például Kecskeméten ezt a problémát?

A másik ilyen gyakorlati kérdésem, hogy az akkreditációja mennyiben nehezebb vagy bonyolultabb ezeknek a duális képzéseknek. Pont azért, mert az akkreditációnál minden tárgynál nevesíteni kell, hogy ki fogja tartani, elvárás az akkreditációs bizottság részéről, hogy tudományos fokozattal rendelkező, lehetőleg vezető oktató tartsa. Itt például a gyakorlati heteknél ez hogy jelenik meg a kredithálóban és hogy lehet ehhez tudományos fokozattal rendelkező szakembert bejegyezni?

A következő kérdésem nekem is az lett volna, amire Kunhalmi képviselő asszony célzott, hogy miként lehet ösztönözni a cégeket, terveznek-e valamilyen adókedvezményt, vagy valamilyen extratámogatást kapnak-e azok a cégek, akik beszállnak ebbe a rendszerbe.

Kérdésként felmerül, hogy a szaknyelvi képzés ebben a rendszerben hogyan javítható vagy építhető fel. Például ezekben a vállalati hetekben hogyan lehet a gyakorlatban biztosítani, hogy a nagyon speciális szaknyelvet, ami mondjuk az adott cég speciális szakterületéhez kötődik, megismerjék a hallgatók?

Csak egy rövid megjegyzés azzal kapcsolatban, ami Hiller és Pósné képviselő úr hozzászólása kapcsán került szóba. Kicsit furcsa ez az egész értékelési folyamat, mert valahogy úgy van ez tálalva sokszor, és sajnós ez a felsőoktatási koncepcióból is sötét bizonyos értelemben, mintha az egyetemek tehetnének arról, hogy a hallgatók „színvonala” - idézőjelben - csökken, miközben ez automatikusan azzal járt együtt értelemszerűen, hogy tömegesítették a képzést. Arról nem mi tehattunk, hogy a hozott alapanyag olyan, amilyen, próbáltunk, amit lehetett megtenni és nem hiszem,

hogy rosszabbul oktattunk, mint 10 vagy 15 évvel ezelőtt. Tényleg ha a felvételi eljárást nézzük, amikor bekerültem az ELTE-re, az én szakomon a maximális pontszámmal lehetett bejutni, ha egy ponttal kevesebb volt, nem jutott be az ember, most meg jóval alacsonyabb pontszámokkal lehet. Nyilván a felvételi eljárás lehet vitatkozni, de biztos vagyok benne, hogy nem lehet visszahozni egy normál felvételi eljárást, ami a felsőoktatási koncepcióban szerepel, tehát az emelt szintű érettségi követelmény kiterjesztése, vagy valamilyen elbeszélgetés bevezetése lehet a kérdés.

A bolognai rendszerhez annyit tennék hozzá, ha már szóba került, hogy mennyire volt ez időszerű, vagy sem, hogy ha valaki, én biztos nem fogok nagy védőszentje lenni a bolognai folyamatnak. Életemben ennyi kreditháló kidolgozásában nem vettem részt, amikor már lassan évente többet is kellett, mert mindig változott valami. De szerintem nem ez volt a minőségromlás oka. Egyszerűen nem tudtuk kezelni ezt a problémát, amit a tömegével beérkező hallgatók okoztak. Nem hiszem, hogy önmagában a bolognai rendszer lett volna ennek az okozója, legfeljebb nekünk kellett nagyon sok pluszmunkát elvégezni, ami nem volt valami kellemes, ezt be kell látnunk. De mondjuk, nem hinném, hogy az a jó megoldás, ha ezt a rendszert teljesen kivezetjük, de ez már csak zárójeles megjegyzést volt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Elnézést, hogy Szabó Szabolcs képviselő úr hozzászólása után fogom elmondani a mostaniakat, de nem csak rá vonatkozik. Több képviselőtársam figyelmét felhívnom, hogy a napirendi pontunk a duális képzés a felsőoktatásban, tehát nem része sem a bolognai folyamat, sem a felvételi eljárás, sem az irányelvek, amiket a múlt héten hozott nyilvánosságra az államtitkárság. Tehát próbáljuk a hozzászólásainkat erre a területre koncentrálni. Természetesen senkinek nem tiltom meg, hogy más kérdéseket is feltegyen, csak jeleztem, és elnézést, nem csak önnek szólt, ezt még egyszer hangsúlyozom. Most Dunai Mónika képviselő asszony következik.

DUNAI MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt bizottsági Tagok! Ahogy az órára pillantottam, hogy ráadásul most az elnök asszony feddő szavait követve még az idővel is takarékoskodnunk kell, hiszen egy órakor a parlament ülése kezdődik, most igyekszem nagyon gyorsan néhány dologra reagálni, ami itt a vitában elhangzott.

Ahogy először az államtitkár úr anyagát a kezembe vettem, rögtön egy nagyon markáns és izgalmas alcímmel találkoztam a cím után: a felsőoktatás magasabb sebességi fokozatba kapcsol. Ezek után az embernek a várakozása igen élénk mind a leadott írásbeli változatot érintően, mind az előadást érintően. Örömmel tapasztaltam, hogy az államtitkár úr nem hagyta cserben az olvasókat és a hallgatókat, hiszen az a várakozás, amely az alcím és a cím alapján bennünk, bennem kialakult, végig teljes mértékben igazolta is azt a felvetést. Vagyis azt gondolom, hogy ez az anyag, ez a koncepció alkalmas lesz arra, hogy a magyar felsőoktatás még színvonalasabb legyen, és kövesse folyamatosan a kor kihívásait.

Tudjuk, hogy a felsőoktatásnak naprakésznek kell lennie, és a felsőoktatásban nagyon gyorsan kell reagálni a gazdasági változásokra, a szociális változásokra is. Én azt gondolom, hogy ez egy olyan lépés, amely valóban nem méltatlanul vívja ki még az ellenzéki képviselőknek a dicséretét is.

A címmel kapcsolatban, hogy duális képzésnek fogjuk ezt a koncepciót a jövőben nevezni vagy nem, én csatlakozom Kucsák László képviselőtársamhoz: ha találnánk megfelelő magyar szót vagy kifejezést, az szerencsés lenne. Úgyhogy kérem is az érintetteket erre, és a bizottság tagjait is, hogy gondolkodjunk ezen.

A következő a röghöz kötés. Kérdezték ketten is a bizottság tagjai közül, hogy vajon a hallgatókat röghöz köti-e ez az anyag. Az államtitkár úr elmondta az előadásában, és az anyag is tartalmazza, hogy nem köti röghöz a hallgatókat. Ezt nagyon fontos dolognak tartom, hogy a koncepció nemcsak a szakma és a felsőoktatás oldaláról járja körül a témát, hanem a hallgató - mint az egyik legfontosabb vagy talán a legfontosabb szereplője a felsőoktatásnak - szemszögéből is körülbástyázza, és az államtitkár úr elmondása szerint garanciákat fog a hallgató kapni arra, hogy amennyiben ő ezt a képzést választja, akkor véghez tudja vinni, és a diploma megszerzése után kerül egyfajta választási helyzetbe, hogy hol fog elhelyezkedni. Tehát nem feltétlenül annál a cégnél, bár az érdekei valóban azt kívánnák, hogy a megfelelő cégnél tudjon elhelyezkedni.

Még egy felvetés, viszont tudom, hogy ez nem tartozik szorosan a mai napirendhez, és nem is kérnék az államtitkár úrtól választ, csak mindenféleképpen szeretném aláhúzni, hogy amennyiben ez a rendszer itt elindul, érdemes lenne valamilyen módon összekötni a megújuló szakképzéssel is, tehát a középfokú szakképzési rendszerrel is. Hiszen elképzelhetőnek tartom, hogy vannak olyan szakképző intézmények, amelyek hasonló konstrukcióban működnek, és elképzelhető, hogy ha valaki ugyanazt a szakmát folytatja magasabb szinten, akkor ott akár a cégek részéről is lehet összehangolni az egymásra épültségi fokozatokat.

Még egyszer megköszönöm az államtitkár úrnak én is ezt a nagyon gyors és nagyon színvonalas munkát, és sok sikert kívánok a megvalósításához. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Farkas Gergely képviselő úr, parancsoljon!

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm a szót. Tisztelt Államtitkár Úr! Csak rövid, gyors kérdéseket szeretnék feltenni. Az általános irányvonallal mi is egyetértünk, a részletek kapcsán szeretnénk világosabban látni, és erre utaló olyan kérdéseket szeretnék feltenni önnek, amelyek még nem hangzottak el.

A közvéleményben, én is érzékelem azt, hogy van egy félreértés, miszerint a teljes felsőoktatásban képzelik el ezt a duális képzést. Örülök, hogy ezt sikerült itt helyre tenni, és arra lennék kíváncsi, hogy milyenfajta célokkal, számításokkal rendelkeznek, hogy amennyiben sikerül elérni azt a szintet a duális képzés esetén, amelyet önök célként kitűztek, akkor a hallgatók mekkora aránya, milyen része fog részt venni ebben a duális képzésben.

Az egész kérdéskör sarkalatos pontjának érzem a hallgatói munkavállalói szerződést, erről nagyon szívesen hallanék még egy-két szót, hogy egyáltalán ez mennyire központosított munkaszerződés, vagy mennyire a vállalatok kénye-kedve szerint alakítható, milyen irányelvek vonatkoznak erre, vannak-e egyáltalán irányelvek, vagy tényleg a vállalatokra teljes egészében rá van bízva ezeknek a kialakítása.

Amit sérelmezünk, az az, hogy az államtitkár úr számtalan alkalommal elmondta, hogy mennyire fontos a hármas egység: a hallgatók, az egyetemek, a vállalatok együttműködése, ehhez képest a Duális Képzési Tanácsban, amely, hallottuk, egy fontos szereplője az egész kialakításának, a hallgatóknak nincs semmilyen érdekképviselője. Én úgy gondolom, hogy ez minimum sérelmezhető, és nem is értem a logikát, nem hiszem, hogy ez bármit felborítana a 13 fős testületben, ha néhány hallgató is jelen lenne. Ők is új szempontokat, az érintettek szempontjait tudnák bevinni a döntéshozatalba. Ezt egy nagy hiányosságnak, hibának tartjuk, és bízunk benne, hogy ez rövid időn belül korrigálásra fog kerülni.

A vállalatok ösztönzésével kapcsolatban már hangzott el kérdés. Nekem a kérdésem egy kicsit ezt megelőző, hogy mennyire kell őket ösztönözni. Hallottunk a bajai főiskola példája kapcsán olyan példát, ami azt mutatta, hogy akár önként is jelentkeznek vállalatok. Ez egy általános jelenség vagy egyedinek tekinthető, és inkább az egyetemeknek vagy a kormánynak kell ilyeneket kezdeményezni?

A határidő kapcsán: december 11-e az első ilyen duális képzésre vonatkozó képzések akkreditációja beadásának a határideje. Az előzetes felmérések alapján hány ilyen képzés elindítására, akkreditációjának a megindítására számítanak, és ez jövő szeptemberre mit fog előrevetíteni, hogy első lépésként az összes képzés tekintetében a duális képzések száma hány százalékot fog kitenni? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Simon képviselő úr következik. Parancsoljon!

SIMON RÓBERT BALÁZS (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Államtitkár Úr! Köszönöm szépen a kitűnő prezentációt. Inkább a gyakorlati élet tapasztalataiból próbálom megközelíteni azt, hiszen Győrben éppen a Széchenyi István Egyetem esetében, illetve az ott működő cégek kooperációjának köszönhetően évek óta működik a duális képzés a felsőoktatásban. Ezek közül kiemelkedik az Audi Hungaria Motor Kft., amelynek a dolgozói létszáma most már meghaladja a 11 ezer főt, és éppen a holnapi nap folyamán egy új gyártósor kerül átadásra, de nagyon fontosak a Győri Nemzetközi Ipari Parkban működő több mint száz cég közül is a legjelentősebbek, ahol pedig összességében a dolgozói létszám egyébként meghaladja az 5 ezer főt.

Egy érdekes helyzet van Győrben, hiszen a munkanélküliségi ráta az elmúlt egy évben 3 és 3,5 százalék között mozgott. Ez azt jelenti, hogy most a legnagyobb kihívás éppen a szakképzett munkaerő biztosítása. Legyen az éppen középfokú szakképesítéssel rendelkező szakmunkás vagy egy szakközépiskolát végzett ember, van olyan informatikai szakközépiskola Győrben, ahol beszélgettem az igazgatóval, és azt mondja, hogy gyakorlatilag vagy továbbtanul mindenki, vagy egyből el tud helyezkedni az iparban, elsősorban a járműgyártásban.

A másik pedig természetesen a felsőoktatás. Tényleg élen jár a Széchenyi István Egyetem, és a kérdésem gyakorlatilag Vinnai Győző képviselő úréhoz hasonló, hogy itt a legfontosabb szereplők elsősorban a multinacionális, nemzetközi tulajdonban lévő cégek, amelyek német mintára ezt az utat már járják, de nem szabad megfelelni a kis- és közepes vállalkozásokról sem, hogy őket érdekeltté tudjuk tenni éppen a felsőfokú duális képzésben való részvételben, hogy ne az legyen, ami most esetleg előáll, hogy arra panaszkodnak kisebb cégek, hogy sajnos a legnagyobb cégek elveszik a legképzettebb szakembereket. De lehet az egy kisiparos is, aki azt mondja, hogy egy autófényező szakmunkást nem tudok megtartani, mert a nagyobb cégek jobb kafetériát és a többit tudnak biztosítani. Természetesen ez egy egyedi helyzet ma Magyarországon, de a kérdést még egyszer feltéve: elsősorban a magyar tulajdonban lévő kis- és közepes vállalkozások tulajdonosi körét, menedzsereit érdekeltté tudjuk-e tenni abban, hogy részt vegyenek a duális felsőfokú képzésben? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Van-e még a bizottság tagjai közül, aki szeretne kérdést megfogalmazni vagy hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést. Ha nincs ilyen, akkor én még feltenném a kérdéseimet nagyon röviden.

Először a magyar gazdaság szerkezetéről szeretnék egy picit beszélni, illetve az államtitkár úrnak a figyelmét is felhívni arra, hogy gyakran halljuk azt a tárca részéről is, hogy a gazdasági igényekhez alkalmazkodik a felsőoktatás. Ez akkor, ha jól

értelmezem, azt jelenti, hogy elfogadjuk azt, hogy van egy valamilyen gazdasági helyzet most Magyarországon, és ehhez alkalmazkodik az oktatásunk.

Tehát nem azt halljuk a kormány részéről, hogy a gazdaságstratégiához alkalmazkodik a felsőoktatási stratégia. Ez egy nagyon fontos különbség, mert az első esetben beletörődünk abba, hogy olyan a gazdaságunk szerkezete, amilyen és akkor ehhez alkalmazkodik a mostani oktatási rendszerünk is, vagy pedig azt mondjuk, hogy szeretnénk a gazdaság szerkezetét is megváltoztatni és az oktatásunkat is ennek megfelelően alakítjuk át és ennek megfelelően alakítjuk ki.

Nagyon sokszor beszélnek arról, hogy a magyar gazdaság kis gazdaság és mennyire ki van téve a különböző nemzetközi gazdasági eseményeknek. Kapcsolódunk itt ahhoz, hogy a felsőoktatás is, ha ezt a logikát követjük, a nemzetközi gazdasági eseményeknek lesz kitéve, ha nem tudjuk valamennyire függetleníteni a gazdasági helyzettől.

A kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatban elmondta az államtitkár úr, hogy duális képzési központokat hoznak létre a számukra. Azt hiszem, azt említette, hogy Szombathelyen fog egy ilyen működni. De az ő versenyhátrányukat én azért továbbra is látom. Tehát azt, hogy nekik együtt kell működniük azért, hogy kapjanak hallgatókat, ezért nagyobb adminisztrációs terhet ró rájuk, nagyobb kockázatot vállalnak azzal, hogy több szereplő jelenik meg. Úgy látom ezért, hogy ez számukra versenyhátrányt jelent. Azt látom, hogy tudnak kapni hallgatókat ebben a rendszerben, de úgy érzem, nem lesz annyira gördülékeny az ügyintézés, mint a nagy mult cégek esetében. Erről is szeretném az államtitkár úr véleményét meghallgatni.

Az egyik interjújában azt mondta talán államtitkár úr, vagy miniszter úr - elnézést, nem emlékszem pontosan -, hogy átjárhatóságot biztosítanak az alapképzések és a mesterképzések között. Tehát az elképzelések szerint, legalábbis egy interjúban ezt olvastam, lesz az alapképzésben is duális képzés és lesz kizárólag elméleti képzés és lesz a mesterképzésben is duális és kizárólag elméleti képzés. Ennek a pontos részleteit végiggondolták? Tehát minden irányban átjárható lesz? Nem lesz-e mondjuk versenyhátrányban az, aki egy elméleti alapképzésben vesz részt, majd duális mesterképzésben szeretne és fordítva?

Emellett kapcsolódva a gimnazisták, illetve az érettségit szerzők létszámának a csökkentéséhez egy másik problémára szeretném felhívni a figyelmet, ami nem feltétlenül tömeges, de nagyon fontosnak tartom, ez pedig a tudományos utánpótlás biztosítása. Ha feltételezzük, hogy egy hallgató racionálisan gondolkodik és az a célja, hogy részt vesz egy ilyen duális képzésben, ezt követően már a diákképzést követően munkába tud állni, akkor fog-e tudni versenyezni a tudományos életpálya azzal, amit ezek a cégek akár fizetésben, akár életszínvonalban ennek a hallgatónak nyújtani fognak. Félek, hogy ez a duális képzés azt is fogja eredményezni, hogy megnövekszik azoknak a száma, akik a diákképzést követően kilépnek a felsőoktatásból, hiszen elméleti tudásuk is van, gyakorlattal is rendelkeznek, valószínűleg nagyon jó ajánlatot fognak kapni ezektől a cégektől és nem lesznek motiválva az iránt, hogy tovább képezzék magukat. Illetve a későbbiekben meg már ki tudja, hogy alakul az életük. Tehát ez is egy fontos aspektus szerintem.

Ehhez kapcsolódó az utolsó megjegyzésem, amit Pósnál aelnök úr felvetett, tehát a jogászok miért tanulnak statisztikát kérdéskörhöz is kapcsolódik. Nem fog-e átalakulni az elméleti képzés is olyan irányba, hogy nagyobb mértékben veszi figyelembe ezeknek a cégeknek az elvárásait és mondjuk egy értelmiségtől elvárható tájékozottság, diplomás embertől elvárható általános tudásszint nem fog-e csorbulni ennek a képzésnek a bevezetését követően?

Ennyi kérdést szerettem volna megfogalmazni. Van-e még valaki esetleg a bizottság tagjai közül, aki kérdéseket szeretne feltenni? (*Senki sem jelentkezik.*) Ha nincs, az államtitkár úrnak adok szót. Parancsoljon!

Dr. Palkovics László válasza

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm. Válaszolhatok mindegyik kérdésre, ugye? (*Elnök: Természetesen.*) Négy oldalt jegyzeteltem, de akkor elkezdeném. (*Kunhalmi Ágnes: Megköszönjük.*) Elnök asszony, részben udvariasságból, részben azért, mert az utolsó kérdései generálisabbak voltak, ezzel kezdeném és utána térnék át a többiek kérdésére. A kérdéseket némileg össze kell vonni, mert ugyanaz az elem többször megjelent és valóban nem tárgya a mai megbeszélésnek, de sok kérdés elhangzott a bolognai rendszer bevezetésével kapcsolatban, amit nem tudunk elkerülni.

Nem térek ki ennek a részleteire. Ha megértjük, hogy mi történt, önmagában a bolognai nem jó, vagy nem rossz. A kétszintű képzés Magyarországon létezett mindig, vegyészmérnököket gyakorlatilag a '80-as évek végéig, '90-es évek elejéig két lépcsőben képeztünk, a harmadik év után kellett írni egy szakdolgozatot és el lehetett dönteni, hogy hova megyünk. A probléma a bolognai rendszer bevezetésével az implementáció volt, hogy nem jól értettük meg, mit jelent ez a rendszer. A bolognai rendszer azt mondja, hogy a hallgató a BSc-fokozat után eldöntheti, hogy milyen irányba megy tovább, de normálisan egy egyetem esetén például a BSc-képzés után nincs rögtön munkaerő-piaci kimenet. Erre voltak a főiskolák. A BSc-képzés csak azt mondja, hogy el tudunk menni valamilyen irányba. Ehhez kapcsolódik az utolsó kérdése, hogy nem veszélyezteti-e a duális képzés azt, hogy valóban legyen elég szakmai tudás-utánpótlás. A duális képzés önmagában nem veszélyezteti. A másik kérdés volt, hogy körülbelül hány százalék van a hallgatóknak ebben a rendszerben. Első számítások szerint körülbelül 8 százalék, ez benne szerepel egyébként ebben a stratégiai anyagban. Nem ez veszélyezteti a hallgatók tudományos pályafutását, hanem maga a bolognai rendszer implementációja. Tehát az, és maradunk a gazdasági, műszaki képzésnél, informatikusképzésnél, hogy a hallgatók jelentős része pont a munkaerő-piaci kívánalmak, igények miatt egyszerűen elhagyja az egyetemet a BSc-fokozat előtt. Egyébként egy egyetemen szerzett BSc-fokozat nem a munkaerőpiac számára képződik. Az arra képződik, hogy a hallgató folytassa az MSc, illetve aztán majd a PhD képzését. Ilyen értelemben a duális képzés nem veszélyezteti ezt.

Amit a stratégia tartalmaz ebben az ügyben, szét kell választani azt, hogy honnét akarunk munkaerő-piaci kimenetet három és fél év után és hol akarjuk azt, hogy a hallgató menjen tovább és valóban szerezzon MSc fokozatot vagy szerezzon utána PhD-t és ilyen módon a tudományos karrierjét folytassa. Ott követtünk el nagyon nagy hibát, hogy összekevertük a főiskolákat az egyetemekkel. A főiskola tipikusan a munkaerőpiac számára képzett szakembereket. Ezt összekevertük. Azt mondtuk a főiskoláknak, hogy te is csinálj ilyet. A másik hiba, amit elkövettünk, az volt, hogy azt mondtuk az egyetemeknek, hogy alakítsd át te is a tanrendedet úgy, hogy három év után te is képezzél ugyanolyan, mint a főiskola. Ezt összekevertük, de ez nem jó, egyszerűen látszik, nem pozícionáltuk a BSc-s diplomát. Ha bolognai rendszerről beszélünk, annak két megoldása van. Lett volna az angol, lett volna az amerikai megoldás. Mi a rosszat választottuk ezek közül, ez ilyen egyszerű. Tehát nem a duális képzés az, ami ezt a problémát bármilyen módon befolyásolja, és ha igen, akkor pozitív irányba.

A stratégiai anyagban szerepel, és több kérdés felvetődött a szakképzés és a felsőoktatás közötti átmenet, flexibilitás kérdéskörében. A magyar terminológia szerint nem létezik a BEng fokozat, ez a bachelor of Engineering, ez tulajdonképpen, ha meg kell feleltetnünk, valahol az üzemmérnök környékén van, a német, holland, francia rendszerben ez létezik. Ez az a képzettségi fokozat, amely a szakképzésből az egyetemre kerülő hallgatóknak kvázi egy felsőoktatási kimenetet produkál. Csak azért, hogy értsük, megint mérnöki példát hozok, a rektor asszony esetleg egy közgazdász példával segíthet. A BEng-en végzett mérnök nem tervez, üzemelteti a technológiát. Ő attól pont ugyanolyan mérnök, de üzemelteti a technológiát, míg a BSc-vel rendelkező mérnök, aki aztán továbbmegy, tervez, létrehoz valamilyen új dolgot. Ilyen értelemben a bolognai rendszer implementációját meg kell változtatni, ez egyébként szerepel az anyagban. Ez több problémát megold. Megoldja egyrészt az átmenetek kérdését. Nincs kizárva - ha valaki például a holland rendszert ismeri, nagyjából így épül fel a német és a francia is -, hogy ezek között van átjárhatóság. Mint egyébként korábban volt átjárhatóság a magyar rendszerben is. Itt az a kérdés, hogy a hallgatók hány százaléka akar majd a BEng fokozat után, és ez nem duális, nagyon fontos a különbséget érteni, egy gyakorlatorientált MSc-re menni. Az MSc-nél már munkaerő-piaci kimenetet produkálunk, de létre lehet hozni egy MSc for science-t, tehát ő olyan, aki egyébként a doktori irányba megy tovább és ez szerepel az anyagban, illetve létre lehet hozni egy MSc for practise-t, ha úgy tetszik, tehát egy MSc-t, ami a gyakorlat számára képez szakembereket és ennek más a kimenete. Tehát ezeket a dolgokat rendeznünk kell. Azt gondolom, hogy ez egyébként az itt felmerült kérdések egy részét nyilván kezelni fogja.

Visszamennék a listám elejére, hogy honnét kezdjem a válaszokat. Hiller képviselő úrnak sajnos nem tudok válaszolni, mert nincs itt, de azt gondolom, lesz arra mód, hogy ezt megbeszéljük.

Pósán képviselő úr megjegyzésére némileg átvezetve, ez a BEng típusú fokozat, tehát hogy hogyan lehet a szakképzésből, ha valaki úgy gondolja, hogy néhány év után, amikor már a vállalatnál gyakorolt, valamit szerelt, technológiát üzemeltetett, újra be akar kerülni a felsőoktatásba, erre lehet módot találni. Egyébként, ha megnézzük a szakképzés rendszerét, erre is van mód, tehát öt év gyakorlat után technikai irányba lehet továbbmenni, valami hasonlót szeretnénk a BEng irányába is. Nyilvánvalóan nagyon fontosak a bemeneti követelmények. Tehát az érettségi, hogy mennyire mér, mennyire nem, az, azt gondolom, egy dolog, de ha például egy ilyenfajta BEng fokozat irányába akarjuk az öt év szakmai gyakorlattal rendelkező, egyébként erre megfelelő hallgatókat továbbvinni, akkor, azt hiszem, meg kell gondolnunk azt, hogy például lehet azt, hogy az egyetem mérje meg, tehát legyen felvételi vizsga, és döntsön az egyetem, ad absurdum, érettségi nélkül. De miután a minisztérium ebben nem akar egyedül bölcs lenni, ez szerepel az anyagban, és a kerekasztal véleményére várunk, hogy kapjunk visszacsatolást, de Németországban erre van mód. Németországban a szakképzésből bizonyos szakmai gyakorlat után érettségi nélkül lehet a BEng fokozatba eljutni. Tehát azt hiszem, ez egy jó mód lehetne arra, hogy a szakképzésben dolgozó fiatalok számára is teremtsünk egy lehetőséget, hogy egyébként az ő számukra is van a felsőoktatásban lehetőség, tehát nem kell az érettségin keresztül aztán egy tudományos karrierre felkészíteni, BSc irányába menni, hanem van egy ilyen típusú lehetőség is.

A bolognai folyamatokra, azt hiszem, válaszoltam már, ez egy kicsit ennél összetettebb, csak az idő szerintem ezt most nem teszi lehetővé.

A vállalati motiváció egy nagyon fontos elem. Tehát, ahogy említettem, e nélkül nem működik a dolog. Itt volt egy kérdés, hogy ezt a kormány generálja, az egyetemek vagy a vállalatok. Egyértelműen a vállalatok. Tehát az a fajta képzés, ami akár

Győrben, akár Kecskeméten, akár Miskolcon létrejött, de ugyanez igaz egyébként Szombathelyen, ahol nemcsak a duális képzést kellett létrehozunk, hanem pont vállalati igényre például gépészmérnökképzést is, vagy Zalaegerszegen, egyértelműen vállalati igény alapján történik. Tehát nem az egyetemek generálják, a vállalatok akarják ezt, hogy legyen ilyen típusú képzés, egyszerűen azért, mert ők azzal a munkaerő-piaci helyzettel szembesülnek, hogy valóban a szakemberek hiánya - ez igaz egyébként a szakképzésre is, de a felsőoktatásra is - az ő fejlődésüknek a gátját jelenti ebben a pillanatban. Amit az elnök asszony kérdezett, hogy miért mennek el a hallgatók a BSc után: sajnos pont ezért, ugyanis - akár tetszik, akár nem - már ma is duális formában képzik a hallgatókat. A gimnázium első évfolyamán kiválasztják őket, és a harmadik év után arra várnak, hogy legyen már meg végre a diplomája és mehessen dolgozni. Sajnos ez valóban odavezet, hogy azok a hallgatók, akik sokkal többre lennének képesek, elmennek BSc-s fokozattal, és ők már viszonylag kismértékben jönnek vissza. Az informatikusok esetén - az egy speciális terület - ez a folyamat még rosszabb, ugyanis ott már meg sem várják a diploma megszerzését, tehát a hallgatók elmennek a második év után, ami viszont nem célszerű, mert utána ezek a munkavállalók kiszolgáltatottak a munkaerőpiacon. Tehát pont azért ragaszkodunk ehhez az irányvonalhoz, hogy igenis fejezze be, ugyanis a vállalatok szívesen alkalmazzák őket, csak egy más bérszínvonalon. Ezt megint, azt gondolom, el kell kerülni. Ha megnézzük a nyelvvizsga nélküliek statisztikáit, gondolom, a számok ismertek, aki megszerezte az abszolutóriumot, és egyébként nincs nyelvvizsgája, ez harmincegynéhány-ezer embert jelent, ez változik, de ebből csak hatezer az, aki regisztrált álláskereső, az összes többi dolgozik valahol. Mi történik itt? A vállalatok alkalmazzák, csak az adott végzettséghez, tudáshoz kapcsolódó bérszínvonalnak egy lényegesen alacsonyabb változatán, ezért nagyon fontos az, hogy a valódi diploma megszerzése megtörténjen, és erre kell megoldásokat találni. De mindenképpen vállalati oldalról merül fel az igény.

A képviselő asszony kérdezte a hallgatók röghöz kötését - akkor valószínűleg nem voltam itt teljesen világos. A hallgatói munkavállalói szerződés egy jelentős részben törvény által szabályozott struktúra, ezt a Duális Képzési Tanács még tovább fogja szabályozni, és ebben nincs olyan elem, hogy a hallgatónak kötelessége a képzés után a vállalathoz menni. Vice versa is igaz: a vállalatnak sem kötelessége a hallgatót alkalmazni. Ennek az a nagyon egyszerű indoka, hogy a vállalatok azt nem nagyon tudják, hogy három év múlva hogyan néz ki a munkaerő-piaci helyzet, tehát hogy akkor tudják-e alkalmazni vagy nem, ilyen értelemben nincs röghöz kötése a hallgatóknak. Ezért mondtam azt, hogy a vállalatok nemcsak a saját jövőbeni érdekeik miatt, hanem a környezetük, a partnereik vagy a versenytársaik érdekei miatt is végzik ezt a képzést, és semmiképpen nem kötelező a hallgatónak utána bármilyen módon a vállalathoz kötődni - ez a hallgató szabad döntése. Ez a 90-95 százalék egy tapasztalati szám. Viszonylag logikus egyébként, ha a munkaerő-piaci helyzet indokolja, hogy a hallgató annál a vállalatnál helyezkedik el, de ha nem, az se baj. A vállalatnak, amely a képzést végezte, és neki nyilván pénzébe kerül, szintén az a jó, ha a beszállítójához megy, az is jó, ha a partnervállalathoz megy, hiszen a vállalatok elég erőteljesen cserélgetnek munkavállalókat egymás között, tehát általában a tudásszint azon a szakterületen, abban a régióban növekszik, tehát ez mindenkinek érdeke.

Hogyan lehet fenntartani a vállalatok motivációját? Azokat a képzéseket, amelyek itt elhangzottak, a vállalatok teljes mértékben finanszírozzák, tehát a vállalatok ebben a pillanatban nem rendelkeznek direkt anyagi motivációval, tehát a saját forrásaikból finanszírozzák. Pont amiatt, hogy ezt a fajta motivációt fenn tudjuk tartani, részben a jövő évi adótörvények változásában, azt hiszem, egyértelműen

látszik, hogy a vállalatok az egyetemeknek, főiskoláknak biztosított támogatást - és ezt nyilván majd meg kell határozni, hogy ez pontosan mit jelent - leírhatják a vállalati nyereségadó-alapból; ez egy nagyon direkt motiváló tényező, hosszú távon is az. Illetve egy másik, ami javaslatként meg fog jelenni, az, hogy a szakképzési hozzájárulás terhére ezeknek a költségeknek bizonyos része direktben levonható legyen. Ez megint egy olyanfajta motiváció - ez még nem létezik, most fogjuk javasolni -, ami szintén a vállalatok hosszú távú, mondjuk azt, motivációját biztosítja, de nem fontos érteni, Németországban semmi ilyen nincs. Tehát a német oktatási rendszerben a vállalatok gyakran negyven év óta ezt teljesen saját motivációból, saját jól felfogott érdekükből teszik, hogy ezeket a képzéseket így végzik. Valaki persze üzleti vállalkozásként, de ez nagyon ritka.

A vállalati gyakorlóhelyek kérdése, hogy hogyan akkreditáljuk őket: említettem az előadásban, hogy duális képzést csak meglévő, tehát már akkreditált alapképzésre lehet ráépíteni. Tehát már meglévő akkreditált alapképzésnek a tartalma nem változik, ilyen értelemben minden, amit a hallgató a vállalathoz kap, ehhez képest plusz, tehát ebből van ez a hosszú tanulási folyamat.

Amit a képviselő úr említett, ez egy valós kérdés, hogy a vállalati szakembereknek van-e oktatói minősítése. Erre két dolgot lehet mondani, azon túl, hogy én egyébként egyetértek azzal, hogy egy idő után legyen, felsőoktatási intézmények esetén viszont a felsőoktatásban dolgozó oktatóknak sincs pedagógiai képzése, tehát ott mindenki e nélkül oktat, ilyen értelemben ha ott nem kötelező, akkor a vállalatoknál nem tudjuk kötelezővé tenni. Viszont kérdés, és inkább ez a szakképzésre vonatkozik, hogy szakképzés esetén valóban ki lehet-e küldeni egy hallgatót a mesterember mellé anélkül, hogy a mesterembernek egyébként legyen valamifajta pedagógiai affinitása, képzettsége. Ott már abszolút egyetértenék azzal, hogy azon változtatni kell, tehát nagyon fontos a középfokú oktatás, szakképzés számára szakoktatók képzése, akár a szakiskolák számára, akár egyébként a vállalati oldal számára. Ha a felsőoktatásnál nem követeljük ezt meg magunktól mint felsőoktatási intézményben dolgozók, akkor nem követelhetjük meg a vállalatoktól sem, meg azért itt más hallgatókról beszélünk.

Azzal kapcsolatban, hogy az egyetemen a bejövő hallgatók minősége hogyan változik, hogyan tértünk át az elitképzésről a tömegképzésre, csak néhány szám: 1991-ben a magyar felsőoktatási rendszerben körülbelül 106 ezer hallgató volt, 2005-re ez a szám felment 460 ezerre, most körülbelül 300 ezernél tartunk, és ha megnézzük a demográfiai folyamatokat, ez tovább fog csökkenni. Ezzel csak úgy tudunk valamit kezdeni, ha Magyarországra kívülről hozunk hallgatókat. Ez egy eleme egyébként a stratégiának, de ez nem oldja meg a magyar munkaerő-piaci helyzetet, hiszen ezen hallgatók jelentős része nem marad itt, hanem nyilván ők hazamennek. Ez megold egy finanszírozási, egyfajta nemzetköziesítési problémát, vagy segít ebben, de a magyar munkaerő-piaci problémát ez nem oldja meg.

Az, hogy mi az egészséges arány egy társadalomban a felsőfokú diplomákkal rendelkezők és nem rendelkezők között: itt az Európai Unió nagyon-nagyon magas számokat határozott meg. Németország 42 százalékot vállalt 2020-ra. Ha megnézzük a német oktatáspolitikát, ők ettől nagyon vissza fognak lépni. Az elkövetkező időszakban, azt mondták, ha 42 százaléka az adott korosztálynak felsőfokú diplomát szerez, akkor valószínűleg a szakképzésben nem marad meg az a hallgatói réteg, amely egyébként az adott folyamat működtetéséhez szükséges. Ezzel persze vigyázni kell, mert nem mindegy az, hogy a diplomát szerzőknek hány százaléka vesz például részt az értékteremtő folyamatban. Tehát onnan kezdődően, hogy a vállalati kapun bemegy az anyag és a végén kijön a késztermék, ebben nemcsak szakképzettek, hanem felsőfokú diplomával rendelkezők is részt vesznek, és

ahogy a technológia fejlődik és bonyolódik, úgy egyre inkább kell hozzá felsőfokú diploma. Tehát ez egy olyan szám, amit nagyon pontosan meg kell tudni határozni. A 42 százalékot most a német gazdaság nagyon magasnak tartja. Én azt gondolom, hogy ez az egyharmad-egyharmad-egyharmad, tehát 35 százalék felsőoktatási képzésből jövő, és kétharmad pedig, aki szakképzésben vesz részt, ez egy egészséges aránynak tűnik, és egyébként hosszú távon ez biztosítható is. Ha végzünk egy rövid fejszámolást, mondjuk, 2020 után 90 ezer gyerek kerül ki, ennyien születnek és ennyi kerül ki a középiskolákból, aki potenciálisan egyetemre mehet. Ebből legalább 50 ezret be kell terelni a felsőoktatásba ahhoz, hogy 35 százalékot ott tartsunk, ami 70 százalékos végzési arányt feltételez. Sok mindent kell tennünk ahhoz, hogy ez valóban így legyen, de ez már egy hosszabb távú tervezési folyamat eredménye.

A képviselő asszony említette, hogy a megújult szakképzéssel mindenképpen össze kell kapcsolni. Erre röviden reflektáltam, ezt abszolút így gondolom. Sajnos az történt, hogy amíg Németországban, vagy tőlünk Nyugatabbra a szakmunka megint egyfajta életpálya, karrierlehetőség, addig nálunk mindenki azt gondolja, hogy a diploma az érvényesülés módja. Ebben a pillanatban ez igaz is, csak nem mindegy, hogy a diplomások hol helyezkednek el. Ha valaki egy jogász diplomával egy céget igazgat, az szerintem rendben van. Ha valaki egy jogász diplomával, mondjuk, árufeltöltő a Tescóban - elnézést, a jogászokat nem akartam megbántani, mondhatnék mérnököt -, vagy egy mérnöki diplomával autót szerel, akkor feleslegesen képeztük. Ezt a szintet kell valamilyen módon biztosítani. Úgyhogy itt az összehangolás mindenképpen fontos.

Arra viszont óhatatlanul lehetőséget kell teremteni, hogy valaki a szakképzés után néhány év múlva tudjon bekerülni a felsőoktatási intézménybe, ha egyébként ő ezt akarja.

Felmerült kérdésként, hogy hány százalékát gondoljuk a hallgatóknak a duális képzésbe. Annak örülök, hogy világossá vált, a duális képzés nem megoldás mindenre. Ahogy említettem, ez adott helyen, adott környezetben, adott szándék mellett működik jól. Azt a célt tűztük ki, hogy 2020-ra, ha 2015 szeptemberében elkezdjük, a törvényben leírt szakterületeken körülbelül 8 százaléka a hallgatóknak már duális képzésben vesz részt. Ez egy nagyon nagy szám így is. Ha megnézzük a mostani számokat, ez körülbelül évente 2000 hallgatót jelent. Ez nagyon nagy szám, ezt el kell érni. A 8 százalék az egy jó arány. Benne szerepel egyébként ebben a stratégiai anyagban ez a szám.

A hallgatói munkavállalói szerződésekre csak annyit szeretnék reflektálni, hogy igen, tényleg a hallgatók a legfontosabbak ebben. Egyébként egy ilyen képzés nagyon félre is mehet. A Duális Képzési Tanácsnak a törvényben meghatározottakon túl is felelőssége, hogy egységesítsük ezeket a szerződéseket.

A kkv kérdésköre felmerült több helyen. Azt mondom, hogy ez egy nagyon fontos kérdés. Azt azért elhisszük, hogy egy multinacionális vállalat, ha akarja, és egyébként megvan erre a lehetősége, valóban ilyen képzésben részt tud venni, létre tudja hozni ennek a feltételrendszerét. Ott sem mindenki, de feltételezzük. Nyilván egy kisebb magyar tulajdonú cégnek ez nehezebben megy, bár ahogy láttuk a baden-württembergi egyetemi modellt, ott azért nagyon sok kisméretű cég is van. Erre szolgálnak a duális képzőközpontok, hogy ezeknek a kkv-knak, ha egyébként csak egy tantárgyat tud tanítani, legyen ilyen hallgatója, ebben részt tudjon venni. Ez neki adminisztratív terhelést nem jelent többet, mint egy multinacionális vállalatnak, hiszen kiválasztja a hallgatóját, azt mondja, hogy a két hallgatót szeretné beiskoláztatni, megmutatja az akkreditációs bizottságnak azt az eszközt, azt a környezetet, ahol ezeket képezni tudja és ez ugyanolyan módon működhet. A kkv-k szerepe viszont, azt hiszem, nagyon fontos és nemcsak ebből a szempontból, hanem a kkv innovációs

képessége szempontjából ez akkor működik jól és akkor fog megtérülni az a sok milliárd euró, amit az Európai Unió az elkövetkezendő időszakban erre fordít és ennek jelentős része egyébként gazdasági innovációra fordítódik, ha a kkv-eknek valóban az a technológiai innovációs képessége létrejön, amivel hat év múlva ezt maguk elő tudják állítani. Erre is van több javaslatunk. Az egyik holnap kerül, azt hiszem, Győrben bejelentésre. Ez a felsőoktatás és ipar együttműködési központok rendszere, ami pontosan erre teremt platformot. Nagyjából a kkv-kről van szó, tehát azok a cégek, akik magukban nehezen tudnának felépíteni innovációs kapacitást, az egyetem segítségével fognak tudni módot találni erre. Erre olyan mennyiségű forrás áll rendelkezésre, hogy ha ezt nem így használjuk fel, akkor ott elég nagy hibát követünk el.

Felmerült kérdésként, hogy nem jelenti-e azt a duális képzés, hogy a képzés színvonala csökken. Említettem, hogy az elméleti képzés színvonalát az alaptanterv határozza meg, az semmiben nem változott. Tehát az ugyanaz marad.

Arra a kérdésre pedig, hogy hogyan tudnak ezek a hallgatók az MSc fokozat irányába továbbmenni, két példa. *(Egy csecsemősírás hallatszik.)* Jövőbeli hallgató! Erre két példa. A kecskeméti hallgatók az első évfolyamon 24-en vannak, ott a fele körülbelül MSc fokozatra jön a Műszaki Egyetemre. Itt azt kell érteni, hogy a kecskeméti főiskoláról, ami nem az ország legjobb főiskolája volt, hallgatók jönnek a Budapesti Műszaki Egyetemre MSc képzésre. Azt gondolom, ez azt is jelenti, hogy ennek a képzésnek a színvonala nem rosszabb, mint a Műszaki Egyetemen és van olyan hallgató, aki valóban ezt akarja és van olyan, aki azt mondja, hogy elkezd a szakmai karrierjét. Elmegy a Mercedeshez dolgozni és egyébként két éven belül lesz gyárigazgató. Azt gondolom, ennek nincs ilyen értelemben relevanciája. Erre vonatkozóan van egy hasonló vizsgálat a Duale Hochschule Baden-Württemberg esetében, ahol ezt is megmérték és abszolút versenyképesek ezek a hallgatók. Tehát ott is a legjobbak között vannak.

Igyekeztem minden kérdésre válaszolni. Ha nem, akkor bármilyen formában nagyon szívesen válaszolunk.

ELNÖK: Köszönjük szépen az államtitkár úrnak. Második kört nem nyitnánk az idő előrehaladtára való tekintettel sem. Így az első napirendi pontot lezárom. Köszönöm szépen az államtitkár úrnak, hogy rendelkezésükre állt.

Az ülés berekesztése

Második napirendi pontunk az egyebek. Van-e valakinek felvetése? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Az egyebek napirendi pontot és a bizottsági ülést is lezárom. Jó munkát!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 56 perc)

Dúró Dóra
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Morvai Elvira és dr. Lestár Éva